

Färdplan för äldreomsorgens utveckling samt kompetensutvecklingsinsatser i äldreomsorgen

Handlingsplan för legitimerad personal, dnr KS 2020/1542

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. *Färdplan för äldreomsorgens utveckling*, bilaga 2 till utlåtandet, godkänns.
2. Kommunstyrelsen ska beakta *Färdplan för äldreomsorgens utveckling* vid upprättande av förslag till budget.
3. Uppföljning av *Färdplan för äldreomsorgens utveckling* ska ske inom ramen för det integrerade systemet för ledning och uppföljning av stadens ekonomi och verksamhet (ILS).
4. Äldrenämnden ska, i samråd med kommunstyrelsen, leda och samordna det fortsatta arbetet med färdplanen i enlighet med utlåtandet.
5. Särskild rapport om kompetensutvecklingsinsatser i äldreomsorgen, bilaga 4 till utlåtandet, godkänns och äldrenämndens framställan med dnr KS 2020/1542 anses därmed besvarad.
6. Äldrenämnden, stadsdelsnämnderna samt kommunstyrelsen ska omhänderta de uppdrag och aktiviteter som föreslås i färdplanen med tillhörande bilagor.

Föredragande borgarrådet Erik Slottner anför följande.

Ärendet

I föreliggande ärende, som har initierats av stadsledningskontoret, föreslås en färdplan för äldreomsorgens utveckling i Stockholms stad. Färdplanen ska ses som ett ramverk för pågående och kommande utvecklingsarbete inom verksamhetsområdet. Ett strukturerat och långsiktigt utvecklingsarbete ska bedrivas i hela staden, som ger verksamheten ett tydligt uppdrag och innehåll oavsett driftform eller utförare.

Kommunstyrelsen har under året även haft i uppdrag att tillsammans med äldrenämnden och stadsdelsnämnderna bedriva ett strategiskt utvecklingsar-

bete kring personal- och kompetensförsörjning inom äldreomsorgen. Personal- och kompetensförsörjning utgör en central komponent i det strategiska utvecklingsarbetet och bilagd rapport med tillhörande handlingsplan utgör ett komplement till färdplanen.

Handlingsplan för legitimerad personal, framställd från äldrenämnden med dnr KS 2020/1542, sambehandlas med detta ärende.

Beredning

Ärendet har initierats av stadsledningskontoret i samråd med äldrenämnden och remitterats till äldrenämnden, Bromma stadsdelsnämnd, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Farsta stadsdelsnämnd, Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd, Kungsholmens stadsdelsnämnd, Norrmalms stadsdelsnämnd, Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Skärholmens stadsdelsnämnd, Spånga-Tensta stadsdelsnämnd, Södermalms stadsdelsnämnd, Östermalms stadsdelsnämnd, kommunstyrelsens pensionärsråd, Akademikerförbundet SSR Stockholms stad, Kommunal Stockholm, Ledarna, Saco, Vision Stockholms Stad och Vårdförbundet Stockholm. Akademikerförbundet SSR Stockholms stad, Ledarna, Saco, Vision Stockholms Stad och Vårdförbundet Stockholm har inte inkommit med svar.

Äldrenämnden ser positivt på färdplanen och menar att den utgör en god strategisk riktning för hela stadens äldreomsorg.

Bromma stadsdelsnämnd ställer sig positiv till förslaget om en gemensam färdplan för äldreomsorgens utveckling och att den integreras i den ordinarie styrningen.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd tycker att färdplanen utgör ett bra ramverk för pågående och kommande utvecklingsarbete inom verksamhetsområdet.

Farsta stadsdelsnämnd ser positivt på en stadsgemensam färdplan för äldreomsorgens utveckling och ser att färdplanen kan bidra som ett strukturellt stöd för stadsdelsnämndens lokala utvecklingsarbete

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd ställer sig positiv till den föreslagna färdplanen för äldreomsorgens utveckling som har en tydlig struktur för utvecklingsarbetet på kort och lång sikt, men önskar sig en tydligare koppling till andra styrdokument.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd ser positivt på färdplanen, men önskar lyfta att den behöver samordnas med handlingsplanen för en äldrevänlig stad.

Kungsholmens stadsdelsnämnd ser positivt på förslaget till färdplan, men önskar att dess förhållande till andra styrdokument klargörs, liksom i vilken mån aktiviteterna i den är obligatoriska.

Norrmalms stadsdelsnämnd ställer sig positiv till färdplanen, men framhåller att bostadsfrågan för äldre, i synnerhet i innerstaden, borde belysas i den.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd är positiv till förslaget till Färdplan för äldreomsorgens utveckling men ser behov av förtydliganden och kompletteringar avseende relationen till andra vägledande dokument och i att även socialpsykiatri och LSS bör inkluderas.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd ställer sig positiv till förslaget till färdplan, men framhåller vikten av att stadsdelarna är involverade i arbetet.

Skärholmens stadsdelsnämnd ställer sig mycket positiv till initiativet att ta fram en färdplan för äldreomsorgen, men önskar även inkludera bland annat innovation som metod.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd sig bakom förslaget till färdplan för det strategiska utvecklingsarbetet inom äldreomsorgen. Man önskar dock bland annat komplettera med en del om självservice för brukaren.

Södermalms stadsdelsnämnd ser det som mycket positivt att det tas fram en gemensam plan och ett ramverk för hur stadens arbete behöver utvecklas för att möta nuvarande och kommande behov av äldreomsorg.

Östermalms stadsdelsnämnd välkomnar att det tas fram en färdplan för stadens äldreomsorg och ställer sig positiv till färdplanens ambition, föreslagen uppföljning samt ansvarsfördelning. Man menar dock att bland annat ordet behov behöver definieras.

Kommunstyrelsens pensionärsråd ser på det hela taget positivt på dokumentet. Man vill dock bland annat uppmärksamma behovet av kompetensutveckling för dem som arbetar med hörselskadade.

Kommunal Stockholm ser att en färdplan till ett gemensamt mål för utförarna är positivt och skapar en tydlighet i vad staden kräver av sina verksamheter. Man menar dock att det krävs mer än bara utbildning för att nå målet om en värdig omsorg.

Mina synpunkter

Äldreomsorgen genomgår en omfattande utveckling. För att samla ihop den har stadsledningskontoret och äldreförvaltningen tagit fram en färdplan för äldreomsorgens utveckling.

Färdplanen bygger på den budget som lades för 2022, men också på de lärdomar som har dragits efter pandemin. I bakgrunden finns också det faktum att

antalet äldre över 80 år kommer att fördubblas till 2040. Syftet är att säkerställa att äldre får en omsorg av god kvalitet, samt att personalen är välutbildad och upplever att äldreomsorgen är en attraktiv arbetsplats.

Det är glädjande att planen har väckt stort intresse och engagemang från remissinstanserna, som har inkommit med många goda synpunkter. Färdplanen ska uppdateras årligen utifrån aktuell status i arbetet samt omvärldsförändringar och eventuella nya beslut på nationell och kommunal nivå.

Vi är stolta men inte nöjda med äldreomsorgen i Stockholm. Med färdplanen tas ytterligare ett steg mot att göra äldreomsorgen till ett mer attraktivt yrkesval och att ytterligare förbättra äldres upplevelse av densamma.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Färdplan för äldreomsorgens utveckling
3. Färdplan för äldreomsorgens utveckling – med spårande ändringar efter remittering
4. Kompetensutvecklingsinsatser inom äldreomsorgen

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarrådet Clara Lindblom (V) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Delvis godkänna Färdplan för äldreomsorgens utveckling
2. Därutöver anför följande

Vänsterpartiet ställer sig positiv till "Färdplan för äldreomsorgens utveckling" och kan konstatera att majoriteten valt att fortsätta med några av de viktiga reformer vi genomförde förra mandatperioden. Bland annat ser vi att satsningen på tryggt mottagande fortsätter liksom ramtid inom hemtjänsten. I remissammanställningen framgår tydligt att det finns ett behov av att tydliggöra färdplanens syfte, roll och hur den förhåller sig till andra styrsignaler i staden. Stadsdelsnämnderna pekas ut som centrala i genomförandet av färdplanen, det är viktigt att säkerställa att det finns rätt resurser och förutsättningar för att genomföra uppdraget i praktiken.

Vi vill dock att vissa områden inom den strategiska kompetensförsörjningsplanen ska bli mer ambitiösa för att ytterligare öka professionaliseringen. Den medicinska kompetensen behöver stärkas på flera nivåer och staden behöver försäkra sig om att rätt kompetens finns i alla delar av organisationen. Vänsterpartiet föreslår därför att äldrenämnden under 2022 ska ta fram en handlingsplan fram för att förbättra arbetssituationen och underlätta rekryteringen av sjuksköterskor samt arbets- och fysioterape-

peuter inom äldreomsorgen respektive i arbetet för att ta fram motsvarande handlingsplan för undersköterskor och vårdbiträden i äldreomsorgen.

I nuläget utför undersköterskor och vårdbiträden inom hemtjänsten samma arbetsuppgifter som de som saknar formell kompetens från dessa utbildningar. Att föreslå att alla aktuella medarbetare minst ska uppnå vårdbiträdesnivå till år 2033 säkrar inte omsorgens kvalitet inom acceptabel tid. Vänsterpartiet anser att en hemtjänst med personal utan kravställd utbildning inte uppfyller socialtjänstlagen, krav på vårdbiträdesnivå bör därför genomföras inom betydligt kortare tidsintervall. Vi instämmer i att undersköterskor ska kunna få möjlighet att erbjudas spetskompetensutbildningar. Genom stora utbildningsmöjligheter kan kompetens tillvaratas, det behöver också bli tydligt att det lönar sig att vidareutbilda sig för att personal ska vilja stanna i yrket. Vi instämmer med Kommunals uttalande om att det ska vara norm att kompetensutveckling ska leda till löneökning inom äldreomsorgen precis som i många andra branscher. Kommunal lyfter också frågan om att digitalisering även måste inkludera välfärdsteknik så som moderna lösningar för liftar och sängar för att förbättra den fysiska arbetsmiljön för medarbetarna, något vi håller med om.

Vi ser vidare att det finns behov av att satsa på att höja den språkliga kompetensen i äldreomsorgen så att den överensstämmer med den åldrande befolkningens behov. I takt med att flera större grupper som invandrat som vuxna blir äldre måste staden erbjuda äldreomsorg på fler språk än vad som görs idag. Alla har rätt att få vård och omsorg utifrån sina förutsättningar och språk är en viktig del i detta.

Med tanke på konsekvenser från den ofrivilliga isolering pandemin inneburit för äldre och en generellt ökad psykisk ohälsa i samhället vill vi satsa mer på kompetensutvecklingsinsatser med fokus på psykisk ohälsa i stort och mer specifikt diagnoser som PTSD. Vid behov ska staden se över möjligheterna att öppna profilboenden för målgrupper som behöver särskilt anpassat stöd, som exempelvis personer med missbruksproblematik. Vänsterpartiet menar att staden ska ha en nollvision mot hemlöshet bland äldre, 65 år och äldre, med målet att inga äldre i staden ska vara hemlösa år 2025 och som en del i det arbetet ska ett nytt boende för äldre hemlösa öppnas.

Den statliga utredningen "Vilja, välja vård och omsorg - En hållbar kompetensförsörjning inom vård och omsorg" föreslår ett tak för antal medarbetare per chef, något som även coronakommissionen konstaterar ett behov av. Utredningen lägger fram ett förslag om 20-30 medarbetare per chef som rimligt, något som även vi föreslagit i en motion om nyckeltal för antal medarbetare per chef med prioritet i äldreomsorgen under förra året. I färdplanen saknar vi dock helt planering för om detta förslag ska införlivas inom äldreomsorgen och inom vilken tidshorisont. Vi tycker det är centralt att detta arbete kommer igång snarast möjligt för att skapa förutsättningar chefer som kan arbeta verksamhetsnära. Vänsterpartiet föreslår att staden ska ta initiativ till tecknandet av ett lokalt kollektivavtal för att säkerställa fasta anställningar i äldreomsorgen och att minimera andelen arbete som utförs av timavlönande.

Utredningen "Vilja, välja vård och omsorg" rekommenderar även att kommunerna bör säkra att medicinsk kompetens finns i den övergripande ledningen i verksamheter för vård och omsorg om äldre. Stadens egen utvärdering av hantering under pandemin

konstaterar också att det finns ett behov av att förstärka den medicinska kompetensen på ledningsnivå i staden. Vi finner det därför förvånade att det saknas plan för uppföljning och utvärdering av stadens nytillsatta strategiläkare. Den föreslagna färdplanen pekar ut tillgången till medicinteknisk utrustning som ett prioriterat område, vilket givetvis är riktigt men det räcker inte med tillgång utan staden måste säkerställa att personalen har rätt kompetens och delegation att använda dessa.

Vi är fortsatt kritiska till majoritetens förslag att pröva införandet av kvalitetspremier inom hemtjänsten. Vi ser flertalet risker med kvalitetspremier, framför allt finns det ingen garanti att det leder till högre kvalitet utan riskerar att bli ett kostsamt projekt utan tydligt resultat. Vi menar att alla verksamheter ska ha samma höga grundkrav på god kvalitet och att staden måste säkerställa att samtliga utförare når dessa mål inom befintligt avtal. Med en ökad andel externa utförare finns det risk att kvalitetspremier leder till att privata utförare kommer att sälla bland brukarna och välja bort de med mer komplexa behov, allt för att ha möjlighet att öka vinstmarginalen. Detta skulle sannolikt innebära ett ökat ansvar för hemtjänsten i egen regi, som givetvis inte väljer bort brukare.

Frågan om seniorbostäder är högt prioriterad och staden kan inte förlita sig på att den fria marknaden ska lösa frågan om anpassade bostäder för äldre så som den borgerliga majoriteten föreslår. Istället måste staden utöka omfattningen och utveckla arbetssätten i arbetet med äldreboendeplanen. Samverkan med externa aktörer krävs för att till exempel klara utbyggnaden av seniorbostäder men till skillnad från majoriteten vill vi att staden själv också ska bygga nyproducerade seniorbostäder och att andelen allmännyttiga seniorbostäder med hyresrätt ska upprätthållas genom att även Micasa tilldelas markanvisningar. Micasa ska återigen få uppdraget att arbeta aktivt med att, genom att tillskapa fler seniorbostäder, öka möjligheten för stockholmare som bor otillgängligt, känner ensamhet och oro, att flytta till en bostad som är bättre anpassad efter deras behov.

Slutligen, i färdplanen nämns utredning av mellanboende som en aktivitet samtidigt som stadens årsredovisning konstaterar att "stadsledningskontoret har under året, utifrån att process, ansvar och roller i utbyggnad av seniorbostäder tydliggjorts samt att antalet markanvisningar för ändamålet ökat, bedömt att behov av utredningen inte längre är aktuellt". Därför är vi frågande till om aktiviteten ska kvarstå eller tas bort.

Särskilt uttalande gjordes av borgarråden Emilia Bjuggren och Kadir Kasirga (båda S) enligt följande.

Vi ser positivt på den grundläggande inriktningen för en färdplan för äldreomsorgen.

De brister inom äldreomsorgen som blev tydliga under pandemin visar att äldreomsorgens förutsättningar att ge en bra omsorg behöver stärkas. Det är tydligt att grundbemanningen behöver förstärkas, den medicinska kompetensen höjas, samordningen bli bättre och antalet trygga anställningar öka. I vissa delar möts dessa frågeställningar

i planen och vi välkomnar att den grönbåa majoriteten nu belyser frågor de annars alltför länge undviker.

Samtidigt är det inte i primärt i övergripande färdplaner detta förändras utan genom konkreta beslut. Här behövs tydligare beslut om resurstillskott, organisationsförändringar, kompetensutvecklingsåtgärder och krav på tryggare anställningar. Här finns fortfarande mycket att önska av den nuvarande majoritetens politik.

Ett exempel på brister i arbetet är den alltför begränsade facklig samverkan i färdplanen avseende avsnittet *Personal med rätt kompetens och bra arbetsförhållanden*. Även kopplingen till stadens boendeplan saknas, vilken vi anser har en stor roll för äldreomsorgens utveckling i Stockholm. Ytterst kommer färdplanens genomförande vara avhängigt av om Stockholm investerar tillräckligt i äldreomsorg, stoppar ideologiskt driven privatisering och jobbar aktivt för trygg och utbildad personal. Om färdplanen fylls med det innehållet kommer den vara ett viktigt bidrag till att utveckla Stockholms äldreomsorg.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. *Färdplan för äldreomsorgens utveckling*, bilaga 2 till utlåtandet, godkänns.
2. Kommunstyrelsen ska beakta *Färdplan för äldreomsorgens utveckling* vid upprättande av förslag till budget.
3. Uppföljning av *Färdplan för äldreomsorgens utveckling* ska ske inom ramen för det integrerade systemet för ledning och uppföljning av stadens ekonomi och verksamhet (ILS).
4. Äldrenämnden ska, i samråd med kommunstyrelsen, leda och samordna det fortsatta arbetet med färdplanen i enlighet med utlåtandet.
5. Särskild rapport om kompetensutvecklingsinsatser i äldreomsorgen, bilaga 4 till utlåtandet, godkänns och äldrenämndens framställan med dnr KS 2020/1542 anses därmed besvarad.
6. Äldrenämnden, stadsdelsnämnderna samt kommunstyrelsen ska omhänderta de uppdrag och aktiviteter som föreslås i färdplanen med tillhörande bilagor.

Stockholm den 6 april 2022

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNA KÖNIG JERLMYR

Erik Slottner

Hans Altsjö

Reservation anfördes av Rashid Mohammed (V) med hänvisning till Vänsterpartiets reservation i borgarrådsberedningen.

Särskilt uttalande gjordes av Karin Wanngård, Jan Valeskog, Emilia Bjuggeren och Kadir Kasirga (alla S) med hänvisning till Socialdemokraternas särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Särskilt uttalande gjordes av Martin Westmont (SD) enligt följande.

Sverigedemokraterna anser att det är viktigt att förvaltning och övriga engagerade organisationer inom äldreomsorgen förfogar över de personella och materiella resurser som krävs för att leverera en äldreomsorg med hög kvalitet, trygghet och funktionalitet. I samband med pandemin påvisades brister i äldreomsorgens förmåga att hantera smittspridning och akut närsjukvård. För att öka tryggheten för de äldre behövs en bättre integration av hälso- och sjukvård inom äldreomsorgen, det är viktigt att de äldre känner trygghet och att man har inflytande över sin livssituation. Det är välkommet att färdplanen bildar ramverk för en långsiktig utveckling av omsorgsverksamheten där bland annat organisation, samverkan, behov, kompetensförsörjning och styrning sätts i fokus.

Ersättaryttrande gjordes av Lisa Palm (Fi) med hänvisning till Vänsterpartiets reservation i borgarrådsberedningen.

Remissammanställning

Ärendet

I föreliggande ärende föreslås en färdplan för äldreomsorgens utveckling i Stockholms stad. Färdplanen ska ses som ett ramverk för pågående och kommande utvecklingsarbete inom verksamhetsområdet. Ett strukturerat och långsiktigt utvecklingsarbete ska bedrivas i hela staden, som ger verksamheten ett tydligt uppdrag och innehåll oavsett driftform eller utförare.

Kommunstyrelsen har under året även haft i uppdrag att tillsammans med äldrenämnden och stadsdelsnämnderna bedriva ett strategiskt utvecklingsarbete kring personal- och kompetensförsörjning inom äldreomsorgen. Personal- och kompetensförsörjning utgör en central komponent i det strategiska utvecklingsarbetet och bilagd rapport med tillhörande handlingsplan utgör ett komplement till färdplanen.

Handlingsplan för legitimerad personal, framställd från äldrenämnden med dnr KS 2020/1542 sambehandlas med detta ärende.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 3 december 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret föreslår att en färdplan för det strategiska utvecklingsarbetet inom äldreomsorgen antas. Färdplanen utgör ett ramverk som ska stödja stadens nämnder i att uppnå målet om att *i Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande*. Färdplanen utgör också en långsiktig strategi för att omhänderta strukturella utmaningar som identifierats i analyser och utvärderingar av hanteringen av pandemin till följd av covid-19.

En färdplan för äldreomsorgens utveckling

Det strategiska utvecklingsarbetet tar sikte på:

- ändamålsenlig styrning och organisation
- personal med rätt kompetens och bra arbetsförhållanden
- säkerställa grunduppdraget
- en kvalitativ och värdig omsorg med ett gott bemötande

Färdplanen, som återfinns i sin helhet i bilaga 1, är uppbyggd av ovan nämnda rubriker. Under respektive rubrik är ett antal centrala behov specificerade.

Färdplanen lyfter fram pågående statliga initiativ som adresserar behoven, exempelvis statliga utredningar, lagförslag och statsbidrag, samt redan pågående arbete i staden. I dessa avseenden kan stadsledningskontoret konstatera att färdplanen utgör en

hjälp och stöd för organisationen att orientera sig och få en överskådlig bild av de olika utvecklingsinitiativ som redan idag är pågående inom området.

Därutöver belyser färdplanen för de respektive behoven ett antal frågor och områden som staden behöver arbeta vidare med. Ett antal av dessa initiativ återfinns som konkreta uppdrag och aktiviteter i budget 2022. Andra är mer långsiktiga till sin karaktär och kommer inte att kunna färdigställas än på ett antal år. Utvecklingsområdena är tidsatta efter en grov kategorisering med *kort sikt* (färdigställs inom ett år), *medellång sikt* (färdigställs inom två till tre år), *lång sikt* (färdigställs om mer än tre år) samt *löpande arbete*.

Färdplanens första huvudrubrik rör vikten av en **ändamålsenlig styrning och organisation** inom äldreomsorgen. Flera behov inom denna kategori rör styrningsfrågor samt den så viktiga samverkan mellan huvudmän med de äldre i fokus. Från statligt håll pågår just nu en utredning om en ny äldreomsorgslag och i hela landet pågår en övergång mot en god och nära vård. Inom staden pågår exempelvis ett antal uppdrag kring hälso- och sjukvårdsorganisation samt kring utveckling av uppföljning av verksamheten.

Färdplanens andra rubrik rör betydelsen av **personal med rätt kompetens och bra arbetsförhållanden**. Äldreomsorgens personal är helt avgörande för att verksamheten ska ha hög kvalitet och präglas av respekt för den enskildes behov och önskemål. Arbetsförhållanden och vikten av personalens kompetens och förutsättningar är också områden som tydligt lyfts fram i analys och utvärderingar av pandemihanteringen. I färdplanen lyfts de nationella reformer som är på gång fram samt behoven av att såväl arbeta långsiktigt och strategiskt med kompetensförsörjningsfrågorna som att på kort sikt genomföra insatser för trygga anställningar med bra arbetsförhållanden och arbetsmiljö.

Under 2020 och 2021 har staden haft olika uppdrag som syftar till att ge inriktning för en strategisk kompetensförsörjning inom verksamhetsområdet. I bilaga 2 till detta ärende presenteras en rapport som ger en stadsgemensam övergripande bild av kompetensförsörjningsarbetet inom äldreomsorgen i egen regi. Fokus i rapporten är på att utveckla och behålla medarbetare som är anställda samt att attrahera, rekrytera och introducera presumtiva och nya medarbetare. Rapporten avslutas med en översikt av pågående och planerade kompetensförsörjningsaktiviteter där det förtydligas vilka nämnder som ansvarar för vad. Rapporten ska ses som en fördjupande och kompletterande bild av detta område i färdplanen. Färdplanen samt denna tillhörande rapport omhändertar och ersätter det förslag till handlingsplan för legitimerad personal som äldrenämnden tidigare beslutat om utifrån ett budgetuppdrag 2020.

Vidare lyfter färdplanen fram vikten av att organisationen på olika sätt **säkerställer grunduppdraget**. De äldre i Stockholms stad ska känna en trygghet och visshet i att en grundnivå gällande omsorg och tillgång till hälso- och sjukvård alltid går att lita på. I detta ingår att såväl inom stadens verksamheter som i upphandlad verksamhet säkerställa god hälso- och sjukvårdskompetens, utrustning, tillräcklig bemanning med mera.

Färdplanens sista, men på intet sätt minst viktiga, rubrik rör **en kvalitativ och värdig omsorg med ett gott bemötande**. I denna del återfinns kvalitativa aspekter som omställningen mot mer förebyggande insatser, arbetet med att undvika ensamhet och isolering samt digitalisering och välfärdsteknik som möjliggörare för en god äldreomsorg.

Färdplanens rubriker går i hög utsträckning in i varandra. Behov som lyfts fram inom ramen för att säkerställa grunduppdraget är exempelvis centrala för att uppnå en värdig omsorg med hög kvalitet, samtidigt som de bidrar till att höja yrkets attraktionskraft och på så sätt underlätta rekrytering av personal med rätt kompetens. Styrningsfrågorna, exempelvis samverkan och uppföljning, skär också som en röd tråd genom allt utvecklingsarbete. Stadsledningskontoret anser dock att kategoriseringen medför att det blir lättare att sortera bland pågående insatser och framtida behov inom verksamhetsområdet.

Koppling till stadens budget och ordinarie styrning

Stadsledningskontoret föreslår att färdplanen ska ses som ett ramverk för ett långsiktigt och strategiskt utvecklingsarbete. Detta innebär att den ska kunna vara en tydlig inriktning för det fortsatta arbetet samtidigt som den kan komma att uppdateras och hållas aktuell, exempelvis genom beslut i budget och kommande underlag till budgetarbetet.

Innehåll ska uppdateras årligen utifrån aktuell status i arbetet samt omvärldsförändringar och eventuella nya beslut på nationell och kommunal nivå.

Stadsledningskontoret ser ett stort värde i om färdplanens innehåll integreras i den ordinarie styrningen och uppföljningen. På så sätt ges organisationen och verksamheterna fortsatt goda förutsättningar att följa upp, analysera och utveckla verksamheten utifrån en gemensam målbild och en gemensam vokabulär.

Finansiering för nämndernas arbete enligt färdplanen hanteras i budgeten samt med eventuella tillhörande statsbidrag. I budget 2022 görs betydande satsningar på verksamhetsområdet, såväl genom höjda ersättningar för hemtjänst och vård- och omsorgsboende, samt genom riktade satsningar till stadsövergripande utvecklingsarbete genom äldrenämnden. Med stöd i färdplanens inriktning ser stadsledningskontoret även att kommande beslut om prioriteringar, fördelning av statsbidrag mm. kan underlättas utifrån en mer lättöverskådlig, gemensam och sammanhållen strategi för vad som behövs inom verksamhetsområdet.

Ansvar och roller

Färdplanen följer nämndernas ordinarie ansvar för frågorna i enlighet med budgetuppdrag och reglementen. En stor del av implementeringen i verksamhet sker inom stadsdelsnämndernas ansvar medan äldrenämnden har en viktig roll i att hålla ihop det strategiska utvecklingsarbetet.

Stadsledningskontoret föreslår att äldrenämnden ges i uppdrag att, i samråd med kommunstyrelsen, leda och samordna det fortsatta arbetet med färdplanen, exempelvis genom intern kommunikation, löpande analys och att ge förslag på uppdateringar.

Samverkan internt i staden samt med den regionala nivån är en bärande del i många av färdplanens delar. Samverkan är något som ankommer på hela organisatio-

nen men stadsledningskontoret vill understryka äldrenämndens viktiga roll i att driva flera av dessa utvecklingsfrågor i nära samverkan med Region Stockholm då den senaste tiden så tydligt visat behovet av att omsorgen samt hälso- och sjukvården går hand i hand med den äldres behov i centrum.

En viktig del i arbetet är att också genom aktiv omvärldsbevakning förhålla färdplanens innehåll till eventuella nya initiativ eller reformer från statligt håll.

Färdplanen tar sikte på en utveckling av äldreomsorgen i hela staden, oavsett driftsform. För vissa delar har staden endast rådighet över gällande sin egen verksamhet men i stora delar kan staden också genom avtal och i nära dialog med privata utförare verka för att utveckling sker inom hela stadens äldreomsorg.

Beredning

Ärendet har initierats av stadsledningskontoret i samråd med äldrenämnden och har remitterats till äldrenämnden, Bromma stadsdelsnämnd, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Farsta stadsdelsnämnd, Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd, Kungsholmens stadsdelsnämnd, Norrmalms stadsdelsnämnd, Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Skärholmens stadsdelsnämnd, Spånga-Tensta stadsdelsnämnd, Södermalms stadsdelsnämnd, Östermalms stadsdelsnämnd, kommunstyrelsens pensionärsråd, Akademikerförbundet SSR Stockholms stad, Kommunal Stockholm, Ledarna, Saco, Vision Stockholms Stad och Vårdförbundet Stockholm. Akademikerförbundet SSR Stockholms stad, Ledarna, Saco, Vision Stockholms Stad och Vårdförbundet Stockholm har inte inkommit med svar.

Äldrenämnden

Äldrenämnden beslutade vid sitt sammanträde den 22 februari 2022 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av Erik Slottner (KD), Yvonne Fernell-Ingelström m.fl. (M), Abit Dundar (L), Ulla Wihlman (MP) och Christina Linderholm (C), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Mirja Räihä m.fl. (S), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Robert Mjörnberg m.fl. (V), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Leif Söderström (SD), *bilaga 1*.

Äldreförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 24 januari 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Äldreförvaltningen ser positivt på förslaget till en färdplan för äldreomsorgen. Den utgör en god strategisk riktning för hela stadens äldreomsorg i och med att den presenterar ett långsiktigt ramverk för utveckling och där kopplingen till vad som görs nationellt också blir extra tydlig.

Färdplanens kategorisering tydliggör pågående insatser och framtida behov och ger en god överblick för verksamhetens planeringsarbete.

Färdplanen visar processer och aktiviteter under flera år till skillnaden från budgeten som visar årets mål och aktiviteter respektive målen på tre års sikt.

Färdplanen utgår från målet ”I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande.” Äldreförvaltningen ser positivt på att färdplanen även utgör en långsiktig strategi för att omhänderta strukturella utmaningar som identifierats i analyser och utvärderingar som till exempel hanteringen av pandemin.

Ansvar och roller

Förvaltningen ser positivt på att ansvaret för uppdragen tydliggörs och att färdplanen följer nämndernas ordinarie ansvar med budgetuppdrag och reglementen. Det praktiska utvecklingsarbetet ska ske i stadsdelsnämnderna medan äldrenämnden samordnar och leder det långsiktiga strategiska utvecklingsarbetet.

Färdplanen kommer att utgöra ett gott underlag i det långsiktiga arbetet och vara till god hjälp när flerårsplanerna tas fram och i diskussionen kring budgetprioriteringar.

Uppdatering, innehåll och koppling till styrdokument

Förvaltningen håller med om att det är viktigt att färdplanen uppdateras årligen utifrån budgetbeslut och kommande omvärldsförändringar. Enligt förslaget i remissen ska äldreförvaltningen ha ansvaret för att uppdatera färdplanen. Förvaltningen anser att det är ett bra förslag eftersom äldreförvaltningen ständigt är uppdaterad kring kommande utmaningar och behov av verksamhetsutveckling samt har nära kontakt med samverkande organisationer.

Uppföljningen av de aktiviteter och insatser som beskrivs i färdplanen bör främst göras i stadens system för integrerad ledning och styrning (ILS). Färdplanen i sitt format uppdateras vid behov och minst en gång per år av äldreförvaltningen i samband med budgetarbetet.

När färdplanen ska implementeras är det viktigt att tydliggöra för samtliga parter hur den ska användas i förhållande till andra styrdokument utöver budgeten, såsom visionen, Agenda 2030 och stadens kvalitetsprogram som styr stadens arbete med innovation, it och digitalisering.

Förvaltningen ser att det innehåll som presenteras i färdplanen kan behöva kompletteras med vissa delar och processer men det kan göras under överenskommen tid för uppdatering av färdplanen. Då kan man samtidigt koppla insatserna till nyttan för de äldre, ett arbetssätt som också presenteras i stadens föreslagna kvalitetsprogram.

Äldreförvaltningen anser att det är viktigt att fortsätta samarbetet med högskolor och universitet för att få nya perspektiv till verksamheten och metodiken för vård- och omsorg.

Färdplanen behöver ses som ett levande ramverk som visar riktning och ger utrymme för innovation och verksamhetsutveckling inom staden och tillsammans med andra aktörer.

Kompetensutvecklingsinsatser

I bilagan ”Kompetensutvecklingsinsatser i äldreomsorgen” som följer remissen finns en detaljerad beskrivning av åtgärder för att staden ska ha en god struktur för strategisk kompetensförsörjning av äldreomsorgen. God kompetensförsörjning är en mycket viktig faktor för att hålla god kvalitet och säkerhet i äldreomsorgen. Förvaltningen anser att dokumentet ger en god struktur för hur kompetensförsörjningsarbetet ska fortsätta i äldreomsorgen. Hur bilagan ska länkas in som en del av färdplanen behöver tydliggöras.

Bromma stadsdelsnämnd

Bromma stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 februari 2022 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av Johan Heinonen m.fl. (S), *bilaga 1*.

Bromma stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 7 februari 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Bromma stadsdelsförvaltning ställer sig positiv till förslaget om en gemensam färdplan för äldreomsorgens utveckling. Erfarenheterna från pandemin har visat på ett stort behov av utveckling inom äldreomsorgen. Flera punkter som tas upp i färdplanen är aktuella att genomföra redan i dag, medan andra är något som bör planeras in för genomförande på längre sikt.

Stadsdelsförvaltningen ställer sig bakom stadsledningskontorets förslag om att färdplanens innehåll integreras i den ordinarie styrningen och uppföljningen. På så sätt ges organisationen och verksamheterna fortsatt goda förutsättningar att följa upp, analysera och utveckla verksamheten utifrån en gemensam målbild och med grund i Stockholms stads budget

Stadsdelsförvaltningen instämmer i prioriteringen av utvalda fokusområden och vill särskilt lyfta fram utvecklingsbehoven inom hemtjänsten. Utvecklingen mot en god och nära vård talar för att allt mer vård och omsorg kommer att utföras i den enskildes hem. Samtidigt är uppdraget i hemtjänsten utmanande med medarbetare som i stor utsträckning utför insatserna genom ensamarbete, möter många brukare per dag och ofta med komplexa behov. Inte sällan finns en demenssjukdom med i bilden och den äldre anhöriga får ta ett stort ansvar för omvårdnaden. Det är inte heller ovanligt att den äldre lider av psykisk ohälsa eller lever i en missbruksproblematik. Detta ställer stora krav på personalen.

Andra viktiga punkter i färdplanen som Bromma stadsdelsförvaltning vill framhäva är det förebyggande stödet och en hög kontinuitet.

I färdplanen föreslås en kartläggning av behovet av utbildningsnivå för att planera kompetenshöjande insatser i syfte att samtliga medarbetare inom äldreomsorgen ska uppnå lägst vårdbiträdenivå fram till och med senast 2033. Förvaltningen ställer sig positiv till initiativet.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 februari 2022 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av Veronica Palm m.fl. (S) och Hassan Jama m.fl. (V), *bilaga 1*.

Ersätтарыttrande gjordes av Tomas Agnemo (Fi), *bilaga 1*.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 12 januari 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen tycker att färdplanen utgör ett bra ramverk för pågående och kommande utvecklingsarbete inom verksamhetsområdet. Strukturen i färdplanen kommer att utgöra en god hjälp och stöd för äldreomsorgen att orientera sig och få en översiktlig bild av de olika utvecklingsinitiativen som pågår.

Vidare samtycker förvaltningen till att rapporten om kompetensutvecklingsinsatser i äldreomsorgen godkänns. Det är användbart med en översikt av pågående och planerade kompetensförsörjningsaktiviteter och att tydliggöra vem som ansvarar för vad. Fokus i rapporten är att utveckla och behålla medarbetare samt att attrahera, rekrytera och introducera presumtiva och nya medarbetare. Förvaltningen arbetar sedan några år tillbaka med karriärutvecklings- och kompetensmodell för omsorgspersonal som ett led i att utveckla och behålla medarbetare.

Slutligen är det bra att färdplanen beaktas vid upprättande av förslag till budget och att äldrenämnden ges i uppdrag att i samråd med kommunstyrelsen leda och samordna det fortsatta arbetet.

Nämndens pensionärsråd tycker också att färdplanen lyfter fram utvecklingsområden på ett tydligt sätt. Rådet lyfter betydelsen av uppföljning, särskilt med fokus på privata utförare där de menar att insynen inte är lika stor.

Förvaltningen föreslår att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner tjänsteutlåtandet som svar på remissen och att ärendet justeras omedelbart.

Farsta stadsdelsnämnd

Farsta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 10 februari 2022 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av Kjell Backman m.fl. (S) och Marre Mayr m.fl. (V), *bilaga 1*.

Farsta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 14 januari 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ser positivt på en stadsgemensam färdplan för äldreomsorgens utveckling och ser att färdplanen kan bidra som ett strukturellt stöd för stadsdelsnämndens lokala utvecklingsarbete. Vidare ser förvaltningen att samordningsvinsterna, som uppstår genom stadsgemensamma aktiviteter, på ett ändamålsenligt sätt kan bidra till fortsatt lokal utveckling i stadsdelsnämndens verksamheter.

Förvaltningen anser att såväl ledarskapet som medarbetarskapet är viktiga delar i det systematiska arbetsmiljöarbetet och i arbetet för en hållbar kompetensförsörjning.

För att nå intentionerna med den föreslagna färdplanen krävs en kontinuerlig dialog mellan stadsdelsnämnderna och äldrenämnden om hur resurser i form av exempelvis kompetens kan tas tillvara i stadsgemensamt arbete. Långsiktig planering kan försvåras av föränderliga verksamheter och att villkor ändras över tid.

Rapporten om kompetensutvecklingsinsatser tar bland annat upp att stödjande strukturer behöver finnas för att lyckas med kompetensförsörjningen. I detta sammanhang nämns att det idag saknas ett kompetenshanteringsverktyg. Förvaltningen ser att ett digitaliserat kompetenshanteringsverktyg behövs för att kunna arbeta på ett systematiskt sätt med kompetensplanering kopplat till verksamhetens behov. Ett sådant verktyg ger varje chef förutsättningar att på ett smidigt sätt se och uppdatera medarbetares befattning, kompetenser och specialistutbildningar och på så sätt kunna arbeta strategiskt med att planera kompetensförsörjningen.

I färdplanen föreslås en kartläggning av behovet av utbildningsnivå för att planera kompetenshöjande insatser i syfte att samtliga medarbetare inom äldreomsorgen ska uppnå lägst vårdbiträdenivå fram till och med senast 2033. Förvaltningen välkomnar stöd i kartläggningen av utbildningsnivåer. I dagsläget saknas ett digitaliserat kompetenshanteringsverktyg vilket innebär att det är svårt att uppskatta hur många medarbetare som behöver höja sin kompetens.

Ett förslag i rapporten är att utreda inrättande av ett stadsgemensamt kompetensförsörjningsråd. Förvaltningen anser det vara ett, av många, bra sätt att ta tillvara professionernas yrkeskunnande och erfarenheter. Förvaltningen bidrar gärna med professionellt yrkeskunnande och erfarenheter i det föreslagna rådet.

Ytterligare ett av rapportens förslag är att undersöka förutsättningarna för en stadsgemensam introduktionssatsning för nyutexaminerade, nyanställda sjuksköterskor i

syfte att stärka dem i yrkesrollen. Förvaltningen välkomnar förslaget som ett viktigt komplement till den formella presentation och introduktion som sker lokalt i verksamhet och förvaltningsgemensamt.

Mot bakgrund av den korta svarstiden på remissen har dessvärre stadsdelsnämndens pensionärsråd inte haft möjlighet att yttra sig över färdplanen och dess innehåll. Utifrån rådets uppgift att vara ett rådgivande organ i allmänna frågor som berör äldres levnadsförhållanden hade förvaltningen sett det som önskvärt att pensionärsrådets synpunkter hade införlivats i detta tjänsteutlåtande.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 februari 2022 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av Maria Ljuslin m.fl. (V), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Henrik Åkerlund (SD), *bilaga 1*.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 25 januari 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsförvaltning ställer sig positiv till den föreslagna färdplanen för äldreomsorgens utveckling som har en tydlig struktur för utvecklingsarbetet på kort och lång sikt.

En tydligare koppling mellan färdplanen och handlingsplanen för en Äldrevänlig stad, stadens boendeplan för äldre samt insatserna för kompetensförsörjning, kompetensutveckling och arbetsförhållanden vore önskvärt. Att färdplanen knyter ihop planerna för en sammanhållen strategi och uppföljning av insatserna.

Inom äldreomsorgen pågår ett positivt utvecklingsarbete inom flera områden. Förvaltningen ser gärna att staden har en hög ambitionsnivå i det fortsatta utvecklingsarbetet och att Stockholms stad ligger i framkant när det gäller äldreomsorgen. Ett utvecklingsarbete som genomsyras av innovation, samverkan och delaktighet.

Innovation och arbetet med välfärdsteknik, digitaliseringen och nya arbetsmetoder behöver stå i fokus för det fortsatta utvecklingsarbetet. Äldreomsorgen måste också ha moderna system för t.ex. planering, utredning, dokumentation och uppföljning av insatser.

På sikt kommer Stockholm att stå inför en demografisk utmaning när antalet äldre ökar kraftigt, vilket kommer att ställa ytterligare krav på samverkan både inom staden

och med andra aktör och särskilt med Region Stockholms hälso- och sjukvård för en god och nära vård.

Det förebyggande och uppsökande arbetet kommer att bli allt viktigare. Förebyggande och hälsofrämjande insatser spelar en stor roll för ett friskare och bättre åldrande, där mötesplatserna erbjuder ett brett utbud av olika aktiviteter, kulturerfvelser, gemenskap och dagsutflykter för att främja den sociala, psykisk, fysiska och existentiella hälsan. Andra insatser är till exempel stöd av syn- och hörselkonsulent, anhörigstöd och IT-stöd för seniorer, fixartjänsten för att förebygga fallolyckor i hemmet. Arbetet med att utveckla volontärverksamhet i form av att införa seniorvolontärer inom äldreomsorgens mötesplatser fortgår.

Ett prioriterat uppdrag är att bryta äldres ofrivilliga ensamhet och isolering, där former för det uppsökande arbetet fortsätter att utvecklas för att nå äldre som inte är kända av äldreomsorgen och deras anhöriga för information och stöd.

Samverkansprojekt pågår tillsammans med primärvården och primärvårdens rehabilitering för att tillsammans sprida information om äldreomsorgens hälsofrämjande insatser.

Många äldre vill bo kvar hemma så länge som möjligt och själva bestämma över sin vardag. Hemtjänsten möter brukare med olika behov, förutsättningar och svårigheter vilket ställer krav på en professionell och flexibel hemtjänst samt en kontinuerlig kompetensutveckling av medarbetarna.

Utvecklingsuppdrag är införande av smarta lås, digitala inköp och digital natttillsyn.

Satsningar och fortsatt utveckling av hemtjänsten är en förutsättning för att möta de ökade behoven och kraven på en mer kvalificerad vård och omsorg i hemmet.

Hemtjänsten samverkar med flera aktörer med uppdrag att den enskilde ska få en god omsorg och hjälp utifrån sina behov. I samverkan med primärvårdens rehabilitering har rutiner och arbetssätt tagits fram för att upptäcka äldre i ordinärt boende med behov av dietistkontakt. Detta samarbete är ett led i arbetet med att förebygga undernäring, och arbetssättet ger individen stöd i att vid behov söka och erhålla kontakt med primärvårdsdietist för nutritionsbehandling. Ökade kunskaper hos hemtjänstens personal /måltidsombuden kring kost, nutrition och måltiden.

Det är viktigt att biståndsbedömningen är rättssäker och likställig samt präglas av en individuell behovsbedömning där den äldre är delaktig i utredningsprocessen. Att den enskilde känner sig trygg och nöjd med insatserna följs bland annat upp genom biståndshandläggarens individuppföljning. Ett fortsatt utvecklingsområde är projektet Tryggt mottagande för en trygg hemgång efter den äldres sjukhusvistelse. Tillsammans med vårdcentralerna i stadsdelsområdet har en arbetsgrupp med representanter från primärvården och primärvårdens rehabilitering samt förvaltningen startats för att utveckla samverkan kring samordnad individuell plan (SIP) samt att förbereda inför övergången till det nya systemet Lifecare som kommer ersätta Webcare under början av 2022.

Ett angeläget för område för innovation är utformning av trygga, tillgängliga och moderna bostäder och särskilda boenden. Med den utveckling som sker med nybyggnationer och områdesutveckling i Stockholms stad vore det möjligt att bygga bostäder

som är anpassade för att äldre bättre ska kunna vara en del av samhället med möjlighet till en bra inne- och utomhusmiljön, lokaler för gemenskap och med närhet till service och kommunikationer. Genom detta bygger staden också för framtidens äldreomsorg. Omvärldsbevakning och goda exempel kan inspirera för innovation i byggandet för såväl i ordinära bostadsområden som särskilda boenden.

Personalen är äldreomsorgens viktigaste resurs. Äldreomsorgens personal är helt avgörande för att verksamheten ska ha hög kvalitet och präglas av respekt för den enskildes behov och önskemål.

Stadens äldreomsorg måste vara attraktiv, modern och innovativ, där medarbetarna är delaktiga och där medarbetarna erbjuds kontinuerlig kompetensutveckling. Arbetet för att stärka medarbetarnas yrkesroll är viktigt.

Prioriterade uppdrag är kompetensförsörjning och kompetensutveckling, att medarbetarna har rätt kompetens och bra arbetsförhållanden, en hållbar arbetsmiljö och goda förutsättningar att utföra sitt arbete, vilket också tas upp i färdplanen.

Att behålla medarbetare samt attrahera och rekrytera nya medarbetare kommer att bli än viktigare. Att samarbeta med skolor för att ta emot fler praktikanter och elever för en givande praktikperiod inom äldreomsorgen kan vara ett sätt som kan bidra till ökat intresse för äldreomsorgen.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 februari 2022 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av Peter Engberg m.fl. (S), *bilaga 1*.

Ersätтарыttrande gjordes av Angelo Tapia (Fi), *bilaga 1*.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 19 januari 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Hässelby-vällingby stadsdelsförvaltning anser att färdplanen är väl genomarbetad och att den ger en översiktlig bild av allt arbete som pågår och vad som är planerat inom verksamhetsområdet. Förvaltningen anser även att färdplanen utgör ett stöd som ger verksamheten praktiska förutsättningar då färdplanens innehåll integreras i det ordinarie styrnings och uppföljningsarbetet.

Förvaltningen ser positivt på att färdplanen följer nämndernas ordinarie ansvar för frågorna i enlighet med budgetuppdrag och reglementen. Förvaltningen bedömer att samordningen med färdplanens strategiska utvecklingsarbete även utgör det stöd och redskap som behövs för en enhetlig struktur.

Förvaltningen önskar lyfta avsaknaden av *handlingsplanen för en äldrevänlig stad*. I likhet med färdplanen ska handlingsplanen fungera som en vägledning i det fortsatta utvecklingsarbetet och medverka till en stadsgemensam målbild. Handlingsplanen lyfter vikten av etablerade samverkans forum som säkerställer att äldre är delaktiga och har inflytande över vad som ska utmärka det fortsatta utvecklingsarbetet. Handlingsplanens identifierade utvecklingsområden är följande.

- Delaktighet inflytande
- Samverkan och partnerskap
- Social inkludering
- Bostäder och stadsmiljö
- Kommunikation och information

Förvaltningen vill lyfta vikten av att samordningen sker i ett tidigt skede, en god framförhållning är en viktig förutsättning och utgångspunkt i det fortsatta arbetet. Utvecklingsarbetet ska genomföras utifrån planerade tidsramar som även innebär att kraven ökar i en ansträngd verksamhet.

Förvaltningen vill även lyfta faktum att förutsättningarna för utvecklingsarbetet skiljer sig åt i staden vilket innebär olika startsträckor och behov av stöd och samordning. Förvaltningen ser att färdplanens tydliga stadsgemensamma riktning och enhetliga arbetsätt ökar förutsättningarna för ett mer effektivt arbete framåt.

Med hjälp av bland annat utbytet av erfarenheter och goda exempel som främjar en likställighet inom staden för brukarna

Ändamålsenlig styrning och organisation

Samverkan

Förvaltningen vill belysa vikten av en god kontinuerlig och omfattande samverkan med regionen, förvaltningen anser att det är en förutsättning som krävs i det fortsatta arbetet. Även här vill förvaltningen framföra behovet av en god framförhållning när det gäller arbetet med en gemensam journalföring.

Säkerställa grunduppdraget

Förvaltningen ser positivt på arbetet som innebär att säkra grunduppdraget med hjälp av klargöranden kring ett tydligt uppdrag, mandat och arbetsinnehåll inom respektive yrkeskategorier. Vidare önskar förvaltningen att färdplanen fastställer en tydlig organisation och mandat för funktionerna MAS (*medicinskt ansvarig sjuksköterska*) och MAR (*medicinskt ansvarig för rehabilitering*). Idag varierar uppdraget och innehållet i arbetsuppgifterna beroende på organisatorisk placering och olika förutsättningar i stadsdelarna avseende stadsdelarnas olika omfattning av hälso- och sjukvård och organisationsuppbyggnad.

Förvaltningen ser positivt på planen att inrätta funktionen MAL och avvaktar Stockholms Stads försök med läkarstrateg på prov under 18 månader och dess utvärdering kring på vilket sett den medicinska kompetensen kan stärkas i kommunen. Stockholms Stads äldreomsorg har idag en tillgång till MAL via de avtalade läkarorganisationer som ombesörjer läkarinsatserna i särskilt boende, till skillnad från regioner där

läkarinsatserna på särskilt boende ombesörjs av olika primärvårdsmottagningar utan sammanhållande funktion.

Personal med rätt kompetens och bra arbetsförhållanden

Kompetensförsörjning

Förvaltningen ser positivt på utvecklingsarbetet som även kan förväntas öka intresset för vård och omsorgsyrken. Förvaltningen vill lyfta behovet av att den stadsgemensamma samordningen och kartläggningen genomförs i ett tidigt skede. Förvaltningen ser att en god framförhållning underlättar arbetet som innebär att organisera, uppskatta och fördela resurser som krävs för att planera kompetenshöjande insatser i syfte att uppnå lägst vårdbiträdenivå.

Förvaltningen vill dock lyfta utmaningar som kan uppstå i samband med kartläggning av utbildningsnivåerna, den faktiska kunskapen/kompetensen kan vara svår att bedöma trots genomförda utbildningar och godkända betyg. Förvaltningen ser därför behov av stöd i form av resurser för att bedöma och möjlighet att validera personalens kunskap/kompetens.

Förvaltningen vill lyfta svårigheten att motivera personal till vidareutbildning/specialistutbildningar och att det idag finns få specialistsjuksköterskor att tillgå. Förvaltningen anser att ambitionen bör vara att det finns tillgång till specialistutbildade undersköterskor och sjuksköterskor i alla verksamheter.

Förvaltningen ser behov av att förstå orsaker till att tidigare utbildningsinsatser inte alltid fått förväntad effekt exempelvis när antalet ansökningar varit färre än väntat. Vetskap om orsakerna kan ge lösningar på hur vi ska arbeta i syfte att attrahera medarbetare till att vidareutbilda sig förslagsvis med hjälp av undersökningar och utvärderingar som fokuserar på vad som önskas och vad som krävs.

Förvaltningen ser stora vinster i att utveckla samverkan med högskolor och lärosäten för att minska avståndet mellan forskning och verksamhet. Förvaltningen bedömer att fördelarna kring samverkan kan öka attraktiviteten för nyutexaminerade och medvetenheten om kunskapsbaserade metoder.

Förvaltningen ser positivt på förslaget som framgår av rapporten gällande att utreda och inrätta ett stadsgemensamt kompetensförsörjningsråd där stadens övergripande kompetensförsörjningsstrategier och modeller utvecklas och följs upp. Förvaltningen anser att förslaget kan bidra till att det omfattande arbetet kan effektiviseras och systematiseras med hjälp av expertis inom området.

Förvaltningen är dock inte enig med förslaget gällande en stadsgemensam resurshet. Förvaltningen anser att förslaget innebär stora utmaningar och svårigheter att få önskad effekt.

En kvalitativ och värdig omsorg med ett gott bemötande

Digitalisering/välfärdsteknik

Förvaltningen vill lyfta vikten av att det fortsatta utvecklingsarbetet inom digitaliseringen behöver utgå från ett brukarperspektiv i enlighet med *handlingsplanen för en äldrevänlig stad* i syfte att främja en ökad delaktighet och inflytande.

Vidare anser förvaltningen att det fortsatta utvecklingsarbetet bör följas upp och utvärderas med hjälp av brukare/äldre/anhöriga och personal. Ett bredare perspektiv kan

bidra till att klargöra och tillgodose behoven av digitala hjälpmedel/välfärdsteknik. Vidare kan arbetet skapa ökad trygghet och motverka digitala utanförskap.

Införandet av välfärdsteknik handlar inte bara om ny teknik utan också nya digitala arbetssätt vilket ställer krav på kompetensutveckling inom området. Behovet av en digital kompetens kan variera i verksamheterna vilket innebär att ytterligare behov av anpassning.

Förvaltningen vill lyfta att behovet av kompetensutveckling inom området digitalisering, välfärdsteknik och möjligheten att utnyttja ett fungerande IT-stöd är viktiga förutsättningar i arbetet. Förvaltningen tror att satsningar på digitalisering och välfärdsteknik inom vård och omsorg även kan attrahera fler unga till verksamheterna.

Förvaltningen vill framhålla att det idag finns goda förutsättningar att få stöd i form av stimulansmedel dock saknas mer kunskap om välfärdsteknikens funktioner, möjligheter och effekter för att uppskatta nyttan och fortsatta satsningar i verksamheten.

Vidare ställer sig förvaltningen positiv till förslaget att utvidga arbetet med redan genomförda digitala satsningar som testats lokalt. Förvaltningen bedömer att fördelarna med en ökad digitalisering är många och kan bidra till att effektivisera arbetsprocesser, frigöra tid för kärnuppdraget, kvalitetsutveckling samt bidra till en god arbetsmiljö.

Synpunkter från Pensionärsrådet

Pensionärsrådet i Hässelby Vällingby stadsdel vill anföra följande utifrån Remiss av Vårdplan för äldreomsorgens utveckling.

För att höja kompetens och behålla personal inom äldreomsorgen bör lägsta nivå för anställd vara undersköterska. En chefs arbetsområde bör minska så att det blir lättare att få överblick samt samverka med personal. Det skapar bättre förutsättningar för delaktighet och därmed få nöjda medarbetare. Dessutom vill rådet påpeka att ärenden skall skrivas på sådant sätt att de är lätta att förstå.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Kungsholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 23 februari 2022 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Kungsholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 12 januari 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig positiv till en för staden gemensam färdplan som visar riktningen för de kommande årens utvecklingsarbete. Detta medför att utvecklingen i de olika stadsdelsnämnderna går i samma riktning vilket borde resultera i att vården och omsorgen för äldre blir mer likvärdig i staden, samt underlätta fortsatt samverkan och planering. Förvaltningen redovisar sina synpunkter på färdplanen med tillhörande bilaga nedan.

Generella synpunkter

Avseende föreslagen färdplan ser förvaltningen att det vore fördelaktigt att tydliggöra vilken styrkraft färdplanen har i relation till övriga styrande dokument i staden. Detta kan med fördel även visualiseras, till exempel genom en överskådlig bild på hur de styrande dokumenten förhåller sig till varandra. Vidare föreslår förvaltningen att det läggs ett större fokus på målbilden och vilket resultat som förväntas med de olika aktiviteterna. Det borde tydligare framgå vem som är ansvarig för aktiviteternas genomförande och tidsplanen bör vara mer specifik och även framgå i tabellen. Förslagsvis kan även rubriken på färdplanen innehålla vilka år färdplanen gäller för. En tydligare tidsplan underlättar för planering och uppföljning av aktiviteterna.

Förvaltningen ser det önskvärt om det i dokumentet tydliggörs om de olika aktiviteterna i färdplanen är obligatoriska att genomföra eller om det är valbart inom respektive stadsdelsnämnd.

Förvaltningen vill även påtala att det kan bli svårt att kräva att färdplanen ska gälla alla oavsett regi direkt, detta torde först på sikt kunna gälla alla utförare med anledning av pågående avtal.

Aktiviteter avseende kompetens återfinns både i huvuddokumentet (färdplanen) samt i bilagan "Kompetensutvecklingsinsatser inom äldreomsorgen". Förvaltningen anser att alla aktiviteter avseende kompetens bör vara samlade i ett av dokumenten för att skapa en tydlig och samlad bild av vilka aktiviteter avseende kompetens som ska genomföras under perioden. Överlag upplever förvaltningen att bilagan om kompetensutvecklingsinsatser mer innehar formatet av en utredning och inte ett styrande dokument. På flera ställen i dokumentet ges nämligen olika *förslag* till åtgärder. Det är oklart vilken status dokumentet har i förhållande till färdplanen samt ifall de aktiviteter som omnämns är inlagda i färdplanen eller ej.

Förvaltningen noterar att dokumenten saknar aktiviteter gällande fysioterapeuter/sjukgymnaster, arbetsterapeuter och biståndshandläggare samt att hemtjänstens utmaningar inte har tagits upp. Förvaltningen föreslår att aktiviteter för detta läggs in samt att den handlingsplan staden arbetar med gällande biståndshandläggare omnämns.

Huvuddokumentet: Färdplan för äldreomsorgens utveckling

Med utgångspunkt från färdplanens nuvarande utformning redovisar förvaltningen sina specifika synpunkter med hänvisning till färdplanens sidnumrering och de olika behov som lyfts fram.

Sida 5, Behov Nära samverkan med Regionen

I kolumnen "Vad görs i staden" borde den geografiska samordnaren inom Region Stockholm läggas in. Den geografiska samordnaren verkar inom respektive stadsdelsområde och har underlättat samverkan mellan äldreomsorgen och vårdcentraler.

Sida 11, Behov Höja statusen på arbeten inom äldreomsorg

I kolumnen "Vad mer behöver göras", föreslår förvaltningen att det läggs till att det ska införas mentorskap för sjuksköterskor, fysioterapeuter/sjukgymnaster samt arbetsterapeuter.

Sida 13, Behov God hälso- och sjukvårdskompetens på boenden och hälso- och sjukvårdsstöd i hemtjänsten

I kolumnen ”Vad mer behöver göras” anges att HSL-observatörer ska införas. Förvaltningen ställer sig frågande till vad syftet med aktiviteten är, vilka/vilken yrkestitel som är tilltänkta att vara observatörer och vad som ingår i uppdraget. I kolumnen ”Vad mer behöver göras” anges ”Förstärkt HSL-stöd inom hemtjänsten”. Det behöver tydliggöras vad detta avser då kommunen inte har hälso- och sjukvårdsansvaret för hem-sjukvården.

Sida 14, Behov Boende utifrån behov

I kolumnen ”Vad görs i staden” anges ”Utredning kring finansieringsmöjligheterna för modernt mellanboende”, det behöver tydliggöras vad som avses med mellanboende. I kolumnen ”Vad mer behöver göras” anges att arbetet med att bygga fler seniorbostäder behöver intensifieras. Förvaltningen anser att arbetet med att skapa fler platser på vård- och omsorgsboende också behöver prioriteras. Enligt stadens senaste stadsövergripande boendeplan för äldre (Boendeplan 2022 med utblick mot 2040, stadsövergripande äldreboendeplan, dnr ALD 2021/159) prognosticeras att innerstadsregionen kommer att sakna 430 platser på vård- och omsorgsboende 2040 samt att majoriteten av planerad nybyggnation i innerstaden har en stor osäkerhet vad gäller tillgång till tomtmark samt om tidplanerna kommer att hålla.

Sida 18, Behov Digitalisering och välfärdsteknik

Förvaltningen föreslår att några ytterligare åtgärder läggs in under kolumnen ”Vad mer behöver göras?”

- Säkerställa kompetens inom informationssäkerhet och förvaltning av digitala system
- Öka den digitala kunskapen hos användarna av tekniken samt chefers förmåga till strategisk styrning med hjälp av digitala system.
- Arbeta för att minska det digitala utanförskapet hos äldre. Till exempel skulle staden med fördel kunna göra en kommunikationskampanj om de planerade digitala verktygen, till exempel smarta lås och digitala inköp.
- Införa en visningsmiljö för välfärdsteknik som äldre och personal kan besöka för att titta och prova digitala hjälpmedel.
- Säkerställa att nätverken och hårdvara i verksamheterna är tillförlitlig och välfungerande, samt att de olika komponenterna kommunicerar med varandra.
- Klargöra ansvarsfördelningen mellan stadsdelsförvaltningarna, äldreförvaltningen, stadsledningskontoret och S:t Erik Kommunikation.
- Stärka det centrala stödet till stadsdelsförvaltningarna gällande upphandling, implementering och förvaltning/uppföljning av välfärdsteknik.
- För att undvika beroende av dator och öka möjligheterna för medarbetare att dokumentera och få information där de befinner sig, föreslås följande:
- Införa mobil dokumentation i alla typer av verksamheter så medarbetarna kan dokumentera direkt i mobilen.

- Införa en stadengemensam mobil avvikelsem modul så medarbetarna kan skriva avvikelser direkt i mobilen.
- Införa mobilt kommunikationsverktyg för att nå ut med ledningssystem och rutiner till medarbetare samt underlätta direktkommunikation med medarbetare och anhöriga.

Bilaga: Kompetensutvecklingsinsatser inom äldreomsorgen - en del i en strategisk kompetensförsörjning

Med utgångspunkt från bilagans nuvarande utformning redovisar förvaltningen sina specifika synpunkter med hänvisning till bilagans sidnumrering och rubriker.

Sida 5, rubrik Stadsgemensam kompetensförsörjning

I detta avsnitt beskrivs ett förslag om att inrätta ett kompetensförsörjningsråd, detta går även att läsa om under avsnitt "Avslutande reflektioner och förslag". Förvaltningen vill påtala att det är viktigt att representanter från stadsdelsnämnderna ska vara representerade då de står för verksamhetskunskapen.

Sida 6, Strategisk kompetensförsörjning inom stadens äldreomsorg

Förvaltningen föreslår att kliniskt träningscentrum för hälso- och sjukvårdspersonal borde införas i staden och därmed läggs in under detta avsnitt.

Förvaltningen ställer sig positiv till förslaget om gemensamma resursenheter och att detta skulle skapa en ny karriärväg för medarbetarna. Förvaltningen är dock tveksam till att resursenheterna ska verka inom hela staden. Det är viktigt att säkra en god personalkontinuitet. Förslagsvis kan resursenheterna tillsättas inom mindre områden eller per stadsdel, beroende på storleken på utförarverksamheten i egen regi. Förvaltningen vill även påtala att det är viktigt att åtgärden ej medför en ökad administration samt att åtgärden förmodligen kommer innebära att ett nytt schema- och lönehanteringssystem behöver införas.

Sida 11-12, Påverkande faktorer för äldreomsorgens kompetensförsörjning

En analys är önskvärd gällande hur de beskrivna rekryteringsbehoven påverkar stadsdelsnämnderna. Som ett exempel kan nämnas att uppgiften om att 205 undersköterskor behöver rekryteras, inte säger så mycket om det inte sätts i ett vidare sammanhang och analys.

Sida 25, Översikt av pågående och planerade kompetensförsörjningsaktiviteter på kort och lång sikt

Detta är bilagans sista sida och den innehåller en tabell med pågående och planerade aktiviteter. Sidan kommer efter avsnittet "Avslutande reflektioner och förslag". Förvaltningen upplever att tabellen är lite lösryckt då den inte sätts in i ett tydligare sammanhang och inte heller innehåller en hänvisning till ifall tabellen omhändertar aktiviteterna som föreslagits i övriga dokumentet. Generellt är det att föredra om alla aktiviteterna i dokumentet är formulerade i samma format. Ska tabellen vara kvar behöver bildkvaliteten förbättras så den blir mer läsbar, och det vore bra med en översyn kring vilka aktiviteter som ska ingå i tabellen.

Norrmalms stadsdelsnämnd

Norrmalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 17 mars 2022 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av Magnus Waller (S) och Karin Norman (V), *bilaga 1*.

Norrmalms stadsdelsnämnds tjänsteutlåtande daterat den 3 mars 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig positiva till att det tas fram en färdplan för äldreomsorgens utveckling och delar stadens ambition om att ha en samsyn kring de kvaliteter som bör genomsyra stadens äldreomsorg. Förvaltningen välkomnar de förslag som finns om färdplanens uppföljning och ansvarsfördelning.

Förvaltningen anser att det utifrån underlaget är svårt att tydligt se vilken koppling och mandat färdplanen har till andra styrande dokument i staden. Ett exempel är kopplingen till stadens handlingsplan för en äldrevänlig stad och vikten av målgruppsdialog som beskrivs i den. Hur äldres involvering i planering, genomförande och uppföljning av utvecklingsarbete gå till bör vara en bärande del i en färdplan för äldreomsorgens utveckling. Förvaltningen föreslår att den digitaliseringsplan för äldreomsorgen som ska tas fram av äldreförvaltningen inkorporeras i denna färdplan för att minska parallella arbetssätt.

Förvaltningen bedömer att planens nuvarande omfattning och detaljnivå riskerar att försvåra överblick. Flera aktiviteter inkluderas på alltför detaljerad nivå vilket riskerar att innebära frågor kring varför just de ska beskrivas i en färdplan medan andra utelämnats. Ett exempel på detta ses på sidan 14 i färdplanen där "Fortsatt arbete med implementering och tydliggörande av nuvarande riktlinjer för ärendansvar" tas upp som enda punkt under rubriken Vad mer behöver göras? kopplat till behovet Rättssäker och likställd handläggning, dokumentation mm. Förvaltningen anser att det är bra att färdplanen belyser vikten av hälso- och sjukvårdsaspekter i och med erfarenheterna från pandemin. Förvaltningen saknar flera aktiviteter som berör rättssäker handläggning. Exempel på aktiviteter som kan tas med i färdplanen är hur förslaget till ny socialtjänstlag kan komma att påverka utvecklingen av myndighetsutövningen och hur modernisering av sociala system kan utveckla arbetssätten inom äldreomsorgens handläggning.

Förvaltningen välkomnar färdplanens ambition kring kompetensförsörjning inom äldreomsorgen och instämmer att äldreomsorgen behöver kopplas starkare till akademien, satsa på en god introduktionsutbildning för nyanställda och nytexaminerade sjuksköterskor samt tydlighet kring arbetstitlar och den kompetens som äldreomsor-

gens medarbetare behöver. Förvaltningen saknar dock flera aktiviteter kring hemtjänstens utveckling och organisering. Hemtjänstens uppdrag är komplext, allt fler äldre bor hemma längre och är i behov av kvalificerad personal i linje med omställningen till en god och nära vård och därför borde hemtjänstens utmaningar få mer utrymme i färdplanen.

Förvaltningen önskar belysa, inte minst för stadsdelarna i innerstaden, viktigt område under rubriken Vad mer behöver göras kopplat till behovet Boende utifrån behov. Där står att arbetet med att säkerställa att tillräckligt med seniorbostäder byggs av en mångfald av aktörer ska intensifieras. Förvaltningen håller med om detta men önskar en tydligare koppling till behovet av utbyggnad av vård- och omsorgsboenden i innerstaden. Enligt stadens senaste stadsövergripande boendeplan för äldre prognosticeras att innerstadsregionen kommer att sakna 430 platser på vård- och omsorgsboende 2040 samt att majoriteten av planerad nybyggnation i innerstaden har en osäkerhet vad gäller tomter och tidplaner. Förvaltningen bedömer att det är en viktig punkt för en färdplan eftersom det rör flera förvaltningar och bolag i staden.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 februari 2022 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 4 februari 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen är positiv till förslaget för Färdplan för äldreomsorgens utveckling men ser behov av förtydliganden och kompletteringar.

Förvaltningen ser behov av att ännu tydligare i färdplanen samla alla de olika vägledande dokument som de senaste åren tillkommit och sätter riktningen för det framtida arbetet inom äldreomsorgen. Detta då vägledningar, rekommendationer och uppdrag kommer från olika håll vilket riskerar att de konkurrerar med varandra istället för att komplettera varandra. Detta leder till olika prioriteringar och tolkningar inom staden. Det gäller till exempel Äldrevänlig stad, Agenda 2030, VISION 2025, olika regeringsuppdrag, SKR:s, IVO:s och socialstyrelsens senaste rapporter utifrån Coronapandemin och andra omvärldsfaktorer, statliga utredningar, lagförslag och de olika statsbidragen med sina inriktningar, regeringsuppdrag/översyn, förändringar i regionen och kommunens samverkan och ansvarsfördelning avseende HSL- ansvar inom äldreomsorgen o.s.v. God och Nära vård är ett omfattande regeringsuppdrag vars inriktning och uppdrag behöver säkerställas i färdplanen. Färdplanen saknar även en skrivning gällande hur äldre ska ges möjlighet till inflytande och delaktighet i processerna för att kunna medverka till utveckling utifrån befintliga och framtida krav på äldreomsorgen. Förvaltningen ser behov av att färdplanen kompletteras med en tydlig vision för målstyrning av det samlade arbetet.

En brist i färdplanen är att den endast omfattar äldreomsorgen då förvaltningen anser att även LSS och socialpsykiatri bör inkluderas i samma plan avseende insatser enligt hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), HSL. Kommunala hälso- och sjukvårdsinsatser bör vara likvärdiga oavsett ålder och diagnoser då kvarboendeprincipen gäller i särskilda boendeformer för dessa målgrupper.

Färdplanen bör innehålla utrymme för de regionala skillnader som finns mellan stadens olika stadsdelsområden. Detta blev särskilt tydligt vid Coronapandemins utbrott då smittmittspridningen och därmed förutsättningarna att hantera detta, under lång tid såg olika ut i de olika stadsdelsområdena. Detta innebar behov av att arbeta med åtgärder som krävdes i respektive stadsdelsområde inom äldreomsorgens verksamheter.

Digitalisering

Förvaltningen önskar tydligare visioner i färdplanen gällande behovet av att påskynda stadens utveckling avseende digitalisering och användandet av tekniska lösningar. Detta arbete behöver ske samlat med en och samma huvudman för stadens stadsdelsförvaltningar avseende att införskaffa och upprätthålla kompetens, ansvara för upphandlingar av såväl produkter som

system inom området, skyndsamt genomföra implementeringar i de olika verksamheterna samt löpande följa utvecklingen inom området. Förvaltningen menar att det skulle ge såväl kvalitativa, personella och ekonomiska vinster i att samla digitaliseringsarbetet att ske övergripande för hela staden. Utifrån en kvalitativ och värdig omsorg så saknar förvaltningen skrivningar om utveckling av sociala system med möjlighet till ”självservice” för våra brukare och företrädare såsom ta del av innehållet i sina akter, ansöka om insatser digitalt m.m. Det saknas även skrivningar om digitalt system för avvikelser och lex Sarah som är en viktig del av stadsdelarnas lokala kvalitets- och utvecklingsarbete.

Digitalisering som säkerhet för äldre och medarbetare

Förvaltningen önskar en komplettering i färdplanen avseende behovet av att säkerställa risk- och kontinuitetsplaner för eventuella driftstopp i ett av de digitala systemen så som exempelvis trygghetslarm.

Digitala signeringar för att säkerställa medicindelning och tillhandahålla mediciner till de äldre behöver enligt förvaltningen skyndsamt införas i stadens verksamheter och bör ske samordnat och inkluderas i färdplanen. Även digitala signeringar för utförda stödinsatser skulle innebära en säkerhet för de äldre och ge en kontrollfunktion.

Förvaltningen vill påtala det omedelbara behov av säkerställa tillgången till ett sammanhållet journalsystem inom verksamheter som arbetar utifrån HSL. Det nuvarande systemet för dokumentation är enligt förvaltningen inte patientsäkert. Idag sker dokumentation av läkare i regionens system Take Care, kommunens HSL-personal dvs. personal som arbetar utifrån Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) dokumenterar i VODOK, baspersonal dokumenterar i Parasol enligt SoL, socialtjänstlagen. De tre systemen är inte kompatibla med varandra. Detta innebär risker att information missas t.e.x. innehåller endast Take Care en godkänd läkemedelslista, kommunen tar idag ut detta ifrån ett fjärde system Pascal. Detta gör att läkemedelslistan inte alltid stämmer

då kommunens vårdpersonal inte har tillgång till rätt system. Detta innebär i sin tur risk för felmedicinering av de äldre.

Senior alert är ett annat system i form av ett kvalitetsregister och ett verktyg för att stödja vårdprevention. I systemet ska riskbedömningar göras gällande trycksår, undernäring och fall, vilket är beslutat av staden. Senior alert som inte är kompatibelt med VODOK vilket innebär dubbeldokumentation för all HSL-personal på kommunens boenden. Detta då dessa mätningar måste göras både i VODOK och i Senior alert.

Journalsystemet ska vara ett lättarbetat användarvänligt system för att medarbetare snabbt ska kunna dokumentera väsentlig information. På detta sätt säkerställs möjligheten för korrekt

dokumentation. VODOK är ett system med många steg även för kortare dokumentation vilket gör det tidskrävande och det innebär en risk för att dokumentation inte hinns med eller prioriteras bort i en pressad arbetsituation.

Arbetsmiljö och kompetensförsörjning

Ett känt problem inom äldreomsorgen är att det kommer att bli problem med personalförsörjning. Arbetsuppgifter kommer i framtiden att behöva prioriteras så väl ur aspekten kvalitetstid för de äldre som arbetsmiljöhänseende. En hälsosam arbetsmiljö inom äldreomsorgen där hjälpmedel finns som förebygger att arbetsskador inte uppstår vid det personnära arbetet behöver säkerställas. Ur denna aspekt är det viktigt att påskynda stadens säkerställande av kompetens, samordning och implementering av digitala hjälpmedel.

Digitala lösningar för att underlätta vården på boenden inom äldreomsorgen behöver enligt förvaltningen säkerställas. Exempelvis natttillsyn, vilket främjar välmående hos de boende som inte blir väckt på natten och kan spara nattpersonalens tid att användas för de boende i behov av insatser. Olika lyfthjälpmedel, vändrobotar och vändsängar är exempel på hjälpmedel som är såväl integritets säkrande för de äldre som avlastande ifrån olämpliga arbetsställningar och tunga lyft för medarbetare. Matrobot är ett annat hjälpmedel som kan användas istället för att bli matad av en personal vilket visat sig vara ett hjälpmedel äldre ansett vara bra. Personaltid kan istället läggas på social interaktion på annat sätt t.ex. att man sitter med och för samtal vid måltiden, genomför aktiviteter och för utevistelse.

Förvaltningen tycker att det är bra att färdplanen lyfter viken av god hälso- och sjukvårdskompetens på basnivå för medarbetare i hemtjänst då detta arbete blir allt viktigare för att uppmärksamma förändringar i de äldres hälsotillstånd.

Förvaltningen vill även lyfta punkten om behovet av nära samverkan med regionen för ändamålsenlig organisation och styrning. Uppdraget för HSL-personal inom kommunen respektive vad åligger regionen behöver förtydligas gällande gränsdragning för vårdbehov. Frågeställningar dyker upp t.ex. gällande ett enskilt boendes kompetens för att ta emot ny boende som ska ha dialys, har ALS eller andra komplexa sjukdomar som inte ingår i det geriatriska spektret. Frågan behöver klargöras hur omfattande kommunens sjukvård ska vara, detta behöver följas löpande då olika sjukvårdstillstånd kan komma att tillkomma och därmed ingå i uppdraget. Till detta kommer kontinuerligt behov av vidareutbildning för kommunens HSL-personal och även av baspersonal

för att kunna vårda den nya kategorin av patient/äldre. Idag kan möjligheten att ha boende med olika sjukdomstillstånd skilja sig åt mellan verksamheter utifrån enskilda medarbetarens kompetens. Detta är ett patientsäkert förfarande och motverkar valfriheten enligt LOV.

Gällande behovet av att höja statusen för personal inom äldreomsorgen ser förvaltningen behov av ett förtydligande och vision för hur detta arbete ska bedrivas.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 17 mars 2022 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Skarpnäcks stadsdelsnämnds tjänsteutlåtande daterat den 20 december 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen är positiv till förslaget om en färdplan för äldreomsorgen som ett stöd-jande dokument till stadens gemensamma utveckling av verksamheten. Förvaltningen vill understryka att stadsdelsnämnderna ansvarar för uppföljningen av verksamheter i egen regi och entreprenader, därmed bör stadsdelsnämnderna vara en aktiv part i arbetet med att vidareutveckla och driva arbetet med färdplanen.

Vidare vill förvaltningen framhålla att flera av de aktiviteter som omnämns i färdplanen gällande vad som behöver göras på kort och mellanlång sikt är aktiviteter som redan är genomförda i Skarpnäcks stadsdelsnämnd.

Nedan ger förvaltningen synpunkter på var och en av de fyra punkter som det strategiska utvecklingsarbetet tar sikte på.

Ändamålsenlig styrning och organisation

Skarpnäcks stadsdelsnämnd har en organisationsstruktur som ger förutsättningar för samverkan, helhetssyn och personcentrerad vård i alla delar. Inom stadsdelsnämndens äldreomsorg pågår utvecklingsarbete med omställningen till en god och nära vård. Arbetet bidrar bland annat till att stadsdelsnämndens verksamheter är väl förberedda i händelse att frågan om kommunaliserad hemsjukvård skulle aktualiseras.

Förvaltningen delar bilden av att det finns behov av att öka samverkan och likvärdighet i uppdragen för medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS) och medicinskt ansvarig för rehabilitering (MAR). Förvaltningen anser att stadsdelsförvaltningarna behöver arbeta gemensamt med äldreförvaltningen i denna fråga för att på bästa sätt kunna möjliggöra en likvärdig hälso- och sjukvård inom hela staden.

I takt med vetenskapliga framsteg inom vård- och omsorg ökar kraven på hälso- och sjukvård inom äldreomsorgen. Allt fler avancerade behandlingar som tidigare endast utfördes på sjukhus kan nu genomföras i den enskildes hem. Detta kommer med all sannolikhet att med föra ytterligare förändrade arbetssätt och behov kopplat till bemanning och kompetensutveckling inom framtidens äldreomsorg.

Förvaltningen instämmer i att det är viktigt att möjliggöra en sammanhållen journalföring mellan staden och Region Stockholm.

Personal med rätt kompetens och bra arbetsförhållanden

2021 genomfördes en översyn av arbetsmiljön inom hemtjänsten utifrån budgetuppdrag. Översynen har visat på flera goda strukturer i arbetsmiljöarbetet och resultatet har gett en grund för fortsatt utvecklingsarbete inom hemtjänsten. Förvaltningen föreslår att en liknande översyn bör göras av arbetsmiljön inom vård- och omsorgsboenden.

Förvaltningen delar bilden av att en stadsgemensam strategisk kompetensförsörjning behövs för att kunna möta framtidens kompetensbehov inom äldreomsorgen. För att aktuella medarbetare inom äldreomsorgen ska uppnå lägst vårdbiträdenivå fram till och med senast 2033 krävs systematisk kompetensutveckling i kombination med riktade språkinsatser. Regelbunden kompetensutveckling krävs även för att klara kompetensförflyttningen från vårdbiträden till undersköterskor.

Nämndernas kompetensförsörjningsplaner bidrar till att beskriva kompetensbehovet inom äldreomsorgen och vilka åtgärder som behövs för att minska gapen mellan befintlig kompetens och önskad kompetens. Förvaltningen ser däremot ett behov av ökad gemensam planering rörande strategisk kompetensförsörjning mellan stadsdelsnämnderna.

Förvaltningen ser en utmaning i att rekrytera personal med grundläggande kompetens till äldreomsorgens verksamheter. Många av de som söker tjänster inom äldreomsorgens utförarverksamheter saknar utbildning och/eller förutsättningar att tillgodogöra sig utbildning som erbjuds av arbetsgivaren. Ett led i att nå intressanta kandidater är att höja statusen för yrken inom äldreomsorgen, vilket är den enskilt viktigaste nyckeln för att klara kompetensförsörjningen inom verksamheterna på sikt. Yrken inom hemtjänsten betraktas i allmänhet som ett lågstatusyrke trots att arbetet är både avancerat och mångfacetterat. Förvaltningen ser ett behov av ett stadsgemensamt arbete för att höja statusen inom omvårdnadsyrken.

Säkerställa grunduppdraget

Förvaltningens MAS har även ett uppdrag som kvalitetsutvecklare inom äldreomsorgen. Förvaltningen vill framhålla att arbetssättet möjliggör för förstärkt hälso- och sjukvårdsstöd inom hemtjänsten, vilket även gett god effekt på hemtjänstens samverkan med primärvården.

Förvaltningen ser positivt på budgetuppdraget att se över nivån av grundbemanningen på vård- och omsorgsboenden för att säkerställa en likvärdig vård och omsorg över staden.

När det gäller att säkerställa rättssäker och likställd handläggning ser förvaltningen en utmaning i de ärenden som kräver samhandläggning över avdelningsgränserna. Det rör sig ofta om komplexa ärenden som omfattar hemlöshet, beroendeproblematik, psykisk ohälsa och samsjuklighet. Arbetet med att förbättra samhandläggning kan med fördel beredas stadsgemensamt.

En kvalitativ och värdig omsorg med ett gott bemötande

Förvaltningen är positiv till att äldreförvaltningen tillsätter en projektledare kring arbetet med god och nära vård. Förvaltningen anser däremot att arbetet också behöver ske i nära samverkan med stadsdelsnämnderna. En god och nära vård med primärvården som nav bygger på uppbyggda och välfungerande samverkansstrukturer. Förvaltningen är däremot beroende av stadsbidrag för att kunna bibehålla en hög takt i förbättrings- och utvecklingsarbetet för en god och nära vård.

Förvaltningen ser att äldreomsorgen behöver närma sig övrig verksamhet inom socialtjänsten för att bättre kunna möta behovet av förebyggande insatser. Äldreomsorgen står inför utmaningar med att kunna bemöta nya målgrupper så som hemlöshet, beroende och samsjuklighet och behöver därmed bredda sin kompetens och möjlighet till samverkan för att kunna tillgodose behoven hos de äldre i behov av stöd. Förvaltningen ser ett utvecklat uppsökande arbete som en nyckel till att stärka dels det förebyggande arbetet och dels insatser för att motverka ofrivillig ensamhet och social isolering.

Förvaltningen vill framhålla att hög personalkontinuitet inte är avhängigt en hög omsorgskontinuitet. Detta har visat sig inte minst i genomförda brukarundersökningar där hemtjänstkunder hos nämndens verksamheter i egen regi är nöjda över hur insatserna utförs trots att personalkontinuiteten i dagsläget inte når kommunfullmäktiges årsmål. Förvaltningen anser att enkom mäta personalkontinuitet inte är tillräckligt för att säkerställa en trygg och välfungerande vård och omsorg utan fler faktorer behöver vägas in i analysen.

Förvaltningen ser att en sammanhållen digitaliseringsutveckling är en förutsättning för att kunna använda sig av och implementera arbetssätt som testas inom staden och i andra kommuner. Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Skärholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 17 februari 2022 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av Salar Rashid (S) och Shamsa Ali Hassan m.fl. (V), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Tapani Juntunen m.fl. (SD), *bilaga 1*.

Ersätтарыtrande gjordes av Sara Soumah (Fi), *bilaga 1*.

Skärholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 5 januari 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Skärholmens stadsdelsförvaltning ställer sig mycket positiv till initiativet att ta fram en färdplan för äldreomsorgen med ett som förvaltningen uppfattar det längre tidsperspektiv. Förvaltningen ser att äldreomsorgen är ett område som i detta nu arbetar med både dagens och morgondagens utmaningar och att i det få en färdplan, en riktning utpekad från de styrande och högst ansvariga för äldreomsorgen i Stockholms stad, är uppskattat av alla medarbetare i äldreomsorgen. Från Skärholmens horisont ser förvaltningen att mycket av innehållet i färdplanen är bekant, det är frågor som förvaltningen arbetar med på olika sätt i stadsdelen och i egen regiverksamheten och som förvaltningen har arbetat med sedan en tid tillbaka. Utifrån staden som helhet förstår förvaltningen att arbetet ser olika ut i stadsdelarna och har kommit olika långt. Förvaltningen skulle också gärna se en ännu tydligare koppling mellan färdplanen och handlingsplanen för en äldrevänlig stad.

Skärholmens stadsdelsförvaltning vill lyfta några punkter i denna remiss av färdplanen med förhoppningen att ambitionerna i färdplanen ges möjlighet att höjas ytterligare och att staden ska vara ledande inom äldreomsorgen.

Skärholmens stadsdelsförvaltning vill särskilt lyfta innovation som metod för att utveckla en äldreomsorg i världsklass. Innovation bör inte bara handla om digitalisering, även om användandet av digitala hjälpmedel på olika sätt har börjat revolutionera många delar av äldreomsorgen, utan förvaltningen ser också behovet av innovativt tänkande när det gäller hur äldreomsorgens insatser formas beslutas och sedan utförs. Förvaltningen ser ett behov av att rikta innovationens krafter särskilt på hemtjänsten och det enorma behov av både nya resurser och nya arbetssätt som verksamhetsområdet står inför. Skärholmens stadsdelsförvaltning vill särskilt lyfta fram hela hemtjänsten som en verksamhet med ojämförbara utmaningar. Varje dag utförs ett arbete hemma hos individer med olika komplexa behov och önskemål. Varje persons hem är en ny arbetsplats och hemtjänstens medarbetare möter dagligen både utmaningar och utvecklingspotential. Samtidigt ser förvaltningen att hemtjänstens medarbetare står dåligt rustade för dessa utmaningar och har litet utrymme för att arbeta utvecklingsinriktat. Det finns ett behov av satsningar för alla hemtjänstens medarbetare och tillförsel av resurser för att kunna arbeta innovativt både i det lilla för en enskild individ och i det stora för innovativ verksamhetsutveckling för hela hemtjänsten. Ett sådant område är individens behov och hur de utreds och beviljas. Förvaltningen skulle gärna se att det i en färdplan utreds hur den enskildes egna behov i större utsträckning kan tillgodoses. Något som upplevs svårt i de ramar som finns idag för biståndsbedömning. Därmed uppstår en gråzon av individuella behov som biståndsbeslutet inte kan lösa eller tillgodose. Ofta blir det då hemtjänsten som ser till att individens komplexa behov möts ändå, utan stöd av individens biståndsbeslut. Den beskrivna problematiken är känd och kommunicerad många gånger, och alla involverade medarbetare vill givetvis hitta en tillfredsställande lösning. Det här är ett exempel på ett område som skulle kunna utvecklas med hjälp av innovativa tankemodeller som exempelvis design thinking.

Ytterligare ett område där innovation skulle kunna förändra äldreomsorgens riktning är inom byggnationer. Med den positiva och intressanta utvecklingen som sker

med nybyggnationer och områdesutveckling i Stockholms stad vore det möjligt att även bygga för framtidens äldreomsorg om den så sker i individens egna hem eller på särskilt boende. Förvaltningen ser att staden skulle må väl av att titta mer i omvärlden på olika alternativa sätt att bygga såväl särskilt boende som ordinära bostadsområden som är anpassade för att äldre bättre skall kunna vara en del av samhället. De sätt som särskilt boende byggs idag skiljer sig inte nämnvärt mot hur de byggdes för 30 år sedan. Det finns goda exempel i både Sverige och utomlands där det arbetats på helt andra sätt med såväl inne- som utemiljö.

Den förslagna färdplanen tar sikte på att äldreomsorgens medarbetare ska ha rätt kompetens och bra arbetsförhållanden och det ställer sig stadsdelsförvaltningen givetvis bakom. Men Skärholmens stadsdelsförvaltning vill särskilt lyfta rekrytering som en nyckel till att komma fram till detta. Framtidens äldreomsorg kommer att behöva fler medarbetare och för att de ska ha rätt kompetens krävs att området blir mer attraktivt att arbeta i. Vid sidan av att erbjuda attraktiv kompetensutveckling för de medarbetare som redan finns i verksamheten, både omsorgspersonal, legitimerad personal och chefer, behöver Stockholms stads äldreomsorg attrahera nya medarbetare som kan bidra till att staden är ledande på området. Det handlar om att attrahera de som redan arbetar inom verksamhetsområdet att söka arbete i Stockholms stad men den främsta utmaningen är att attrahera medborgare att aktivt välja att vilja utbildas till ett arbete och framtid inom vård och omsorg. Att arbeta inom vård och omsorg har alldeles för stora utmaningar och behov av kompetens för att det skall ses som ett arbete i avvaktan på annat eller som en start för den som är ny i Sverige att komma in i svenska samhället.

Skärholmens stadsdelsförvaltning skulle vilja lyfta uppföljningar som en annan viktig del av kvalitetsarbete och utveckling mot högre kvalitet i äldreomsorgen. Idag görs flera uppföljningar med olika metoder vars slutsatser kommer verksamheterna till del. En del av det ger värdefull information till fortsatt kvalitetsutveckling, dock ser vi att det finns inom området stor utvecklingspotential. Då staden har en mångfald av aktörer och utförare ser Skärholmens stadsdelsförvaltning en utvecklad, innovativ och jämlik uppföljning som en nyckel till att ge medborgare som ska välja äldreomsorg en trygghet i det valet. Idag ger uppföljningen mer av en ögonblicksbild av en verksamhet samt hur dokumentation och annat formellt hanteras.

Slutligen vill Skärholmens stadsdelsförvaltning sätta ljuset på en specifik grupp äldre som förvaltningen ser ett behov av att lyfta fram. Många av de äldre som förvaltningen möter i våra verksamheter har anhöriga som gör ett stort och viktigt arbete med att koordinera och lösa sina närståendes olika komplexa behov. Men det finns också en grupp äldre som saknar anhöriga helt eller vars anhöriga av olika skäl inte kan vara så involverade i deras vardag. Förvaltningen ser att det finns ett glapp mellan dem som klarar sina vardagsbestyr helt själva och dem som får en god man. I glappet däremellan finns det äldre som, i sin ensamhet, saknar stöd och hjälp av koordinera sin omsorg med insatser från olika aktörer, stöd att hantera stora och små händelser i livet som blir mer svårhanterliga utifrån åldrandet. Färdplanen skulle kunna ta ett grepp om på vilket innovativt sätt det behovet skulle kunna fyllas.

Synpunkter från Skärholmens kommunala pensionärsråd

Skärholmens stadsdelsförvaltning har från Skärholmens kommunala pensionärsråd fått följande synpunkt på färdplanen. I det föreslagna strategiska utvecklingsarbetet vill vi rådet främst understryka vikten av att säkerställa grunduppdraget, genom att

Attrahera, rekrytera, kompetensutveckla och behålla den personal, som kommer att behövas framöver

Använda befintliga resurser optimalt, i exempelvis hemtjänsten, så att den omsorgsutbildade personalen utför omsorgsrelaterade arbetsuppgifter, medan övrig personal har servicerelaterade uppgifter

Intensifiera arbetet med att säkerställa att tillräckligt antal seniorbostäder byggs i form av hyresrätter

Jämställdhetsanalys

I färdplanen pekas inte skillnader i kön ut som ett särskilt utvecklingsområde. Stadsdelsförvaltningen skulle därför vilja lyfta fram vikten av att ha ett jämställdhetsperspektiv på det arbete som färdplanen pekar ut. Dock ser förvaltningen att utveckling i stort är positivt för hela befolkningen, både män och kvinnor, och att ingen av de föreslagna inriktningarna förfördelar det ena könet över det andra.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 februari 2022 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av Rashid Mohammed m.fl. (V), *bilaga 1*.

Ersätтарыttrande gjordes av Karin Ploen (Fi), *bilaga 1*.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 26 januari 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig bakom förslaget till färdplan för det strategiska utvecklingsarbetet inom äldreomsorgen.

Förvaltningen ser att färdplanen för äldreomsorgens utveckling korrelerar med Stockholms stads program för en äldrevänlig stad som syftar till att vidareutveckla verksamheter och medarbetare till att möta befintliga och framtida krav och behov hos de äldre.

I den delen av färdplanen som avser att säkerställa grunduppdraget så ser förvaltningen positivt på att utveckla beredskaps- och kontinuitetsplaneringen men önskar tydliggöra vikten av att göra de planer som avser stadsövergripande verksamheter kända. Förvaltningen önskar att det tydliggörs vilken medicinsk utrustning som avses under samma del samt vem som ska tillhandahålla densamma.

Utifrån en kvalitativ och värdig omsorg så saknar förvaltningen skrivningar om sociala system med möjlighet till "självservice" för brukare; såsom ta del av sina underlag/akt, ansöka om insatser digitalt m.m. Förvaltningen vill även påtala vikten av att digitala system för avvikelshantering och lex Sarah utvecklas centralt, eftersom det skulle stärka stadsdelsförvaltningarnas lokala kvalitets- och utvecklingsarbete.

Förvaltningen kan konstatera att färdplanen utgör en hjälp och ett stöd för förvaltningen och förvaltningens verksamheter att orientera sig och få en överskådlig bild över de olika utvecklingsinitiativ som redan idag är pågående, samt behovet av mer långsiktig utveckling inom äldreområdet.

Södermalms stadsdelsnämnd

Södermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 februari 2022 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av Frida Nehrfors Hultén m.fl. (V), *bilaga 1*.

Ersätтарыtrande gjordes av Antonia Simon (Fi), *bilaga 1*.

Södermalms stadsdelsnämnds tjänsteutlåtande daterat den 24 januari 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ser det som mycket positivt att det tas fram en gemensam plan och ett ramverk för hur stadens arbete behöver utvecklas för att möta nuvarande och kommande behov av äldreomsorg.

Förvaltningen ser det som nödvändigt att uppföljningen av färdplanen görs inom stadens ordinarie system för ledning och styrning (ILS) och delar stadsledningskontorets bedömning att organisationen och verksamheterna på så sätt ges goda förutsättningar att följa upp, analysera och utveckla verksamheten utifrån en gemensam målbild. Genom att staden utgår från en gemensam målbild, tror förvaltningen, att det strategiska utvecklingsarbetet ges en extra skjuts och det dubbelarbete som idag sker inom vissa områden kan undvikas.

Finansieringen för nämndernas arbete med färdplanen, ska enligt förslaget, hantteras i ordinarie budget. För att det inte ska uppstå glapp mellan policynivån och genomförandet på olika nivåer i organisationen efterfrågar förvaltningen tydligare skrivningar kring hur färdplanen är tänkt att genomföras. Är det till exempel upp till nämnderna själva att bestämma vilka delar i färdplanen som ska prioriteras kommande verksamhetsår eller kommer detta att pekas ut i kommande budgetar?

Vidare är det utifrån underlaget i färdplanen svårt att tydligt se vilken koppling och mandat planen har till andra styrande och normerande dokument inom verksamhetsområdet samt hur dessa förhåller sig till varandra.

Förvaltningen ser även vissa utmaningar med färdplanens olika avgränsningar och konkretiseringsnivåer. Med nuvarande omfattning och detaljnivå på planen blir den något svår att överblicka. Att inkludera aktiviteter på en alltför detaljerad nivå innebär också oklarheter kring varför just dessa aktiviteter beskrivs i en färdplan medan andra utelämnats.

Vidare vill förvaltningen lyfta frågan om digitalisering och välfärdsteknik verkligen ska skrivas fram som ett eget behov i färdplanen? Digitala lösningar och välfärdsteknik bör snarare ses som en lösning/dellösning på en utmaning och/eller behov hos en målgrupp. Behovet kanske mer handlar om hur staden centralt, exempelvis genom äldreförvaltningen, skulle kunna samordna, underlätta och förenkla för stadsdelsnämndernas implementering av digitala verktyg och lösningar och välfärdsteknik inom äldreomsorgsområdet.

Förvaltningen kan konstatera att det, inte minst för stadsdelsområdena i innerstaden, saknas ett område kopplat till behovet ”Boende utifrån behov”. Där lyfts att arbetet med att säkerställa att tillräckligt med seniorbostäder byggs av en mångfald av aktörer ska intensifieras. Förvaltningen menar att färdplanen även behöver innefatta behovet av fler platser på vård- och omsorgsboenden. Enligt stadens senaste stadsövergripande boendeplan för äldre prognosticeras att innerstadsregionen (Kungsholmen, Norrmalm, Östermalm och Södermalm) kommer att sakna 430 platser på vård- och omsorgsboende 2040 samt att majoriteten av planerad nybyggnation i innerstaden har en osäkerhet vad gäller tomter och tidplaner. Utifrån förvaltningens bedömning är detta en viktig punkt för en färdplan eftersom det rör flera förvaltningar och bolag i staden och området kräver en utvecklad samverkan.

Slutligen vill förvaltningen föra fram att färdplanen skulle gagnas av att brytas ned till mer konkreta aktiviteter i en kompletterande handlingsplan, där prioriteringsordning liksom ansvar för genomförandet av respektive aktivitet framgår.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar tjänsteutlåtandet till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Östermalms stadsdelsnämnd

Östermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 17 februari 2022 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av Andréa Hedin m.fl. (M), Christina Messick m.fl. (L), Vivianne Gunnarsson m.fl. (MP) och Louise Gellin m.fl. (C), *bilaga 1*.

Östermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 17 januari 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen välkomnar att det tas fram en färdplan för stadens äldreomsorg och ställer sig positiv till färdplanens ambition, föreslagen uppföljning samt ansvarsfördelning. När det gäller färdplanens disposition och innehåll vill förvaltningen framföra följande synpunkter:

Det är inte svårt att inse problematiken med att göra avgränsningar i en färdplan för en verksamhet där det mesta interagerar och hör samman. Förvaltningen bedömer dock att planens nuvarande omfattning och detaljnivå riskerar att försvåra överblick.

Att inkludera aktiviteter på alltför detaljerad nivå innebär också oklarhet kring varför just de ska beskrivas i en färdplan medan andra utelämnats. Ett exempel på detta ses på sidan 14 i färdplanen där ”Fortsatt arbete med implementering och tydliggörande av nuvarande riktlinjer för ärendansvar” tas upp som enda punkt under rubriken Vad mer behöver göras? kopplat till behovet Rättssäker och likställd handläggning, dokumentation mm.

Vidare är det utifrån underlaget svårt att klart se vilken koppling och mandat planen har till andra styrande och normerande dokument. Ett exempel är den digitaliseringsplan som ska tas fram för äldreomsorgen. Är det i det dokumentet som strategier och mål ska beskrivas, eller är det i färdplanen? Om det är i färdplanen dessa frågor ska hanteras så önskar förvaltningen att den kompletteras med ett utvecklingsområde som beskriver att staden ska samordna, underlätta och förenkla stadsdelsnämnderna implementering av digitala verktyg och lösningar. Framförallt när det gäller juridiska och informationssäkerhetsmässiga aspekter kopplat till digitaliseringsarbetet. Idag måste till exempel varje stadsdel själv göra informationsklassning för varje system som ska införas eller prövas. Förvaltningen bedömer att det arbetet på något sätt borde kunna samordnas eller förenklas, även om varje nämnd äger den information som den hanterar.

Förvaltningen saknar kopplingen till stadens Handlingsplan för en äldrevänlig stad och vikten av målgruppsdialog som beskrivs i den. Hur äldres involvering i planering, genomförande och uppföljning av utvecklingsarbete ska gå till borde vara en bärande del i en färdplan för äldreomsorgen.

Vidare saknar förvaltningen ett, inte minst för stadsdelarna i innerstaden, viktigt område under rubriken Vad mer behöver göras kopplat till behovet Boende utifrån behov. Där står att arbetet med att säkerställa att tillräckligt med seniorbostäder byggs av en mångfald av aktörer ska intensifieras. Enligt stadens senaste stadsövergripande boendeplan för äldre prognosticeras att innerstadsregionen kommer att sakna 430 platser på vård- och omsorgsboende 2040 samt att majoriteten av planerad nybyggnation i innerstaden har en osäkerhet vad gäller tomter och tidplaner. Förvaltningen bedömer att det är en mycket viktig punkt för en färdplan eftersom det rör flera förvaltningar och bolag i staden.

Slutligen vill förvaltningen föreslå att begreppet behov ses över i planen. Idag rubriceras Digitalisering och välfärdsteknik och Hög kontinuitet som behov, medan de enligt förvaltningens bedömning snarare är medel och arbetssätt. Skillnaden är inte enbart språklig, det blir inte möjligt att mäta eller bedöma om behov är tillgodosedda om de inte är beskrivna som just behov.

Kommunstyrelsens pensionärsråd

Kommunstyrelsens pensionärsråds remissvar inkommet den 21 februari 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Kommunstyrelsens pensionärsråd (KPR) vill lämna följande synpunkter på Färdplanen.

Rådet ser på det hela taget positivt på dokumentet. Tillsammans med stadens skrivelser om och ställningstaganden till En äldrevänlig stad blir detta ett viktigt stöd framöver för pensionärsråden i staden att bevaka och förbättra stadens arbete med äldrefrågorna.

Vi konstaterar emellertid att den offentliga utredning som särskilt haft till uppgift att långsiktigt titta på kompetensförsörjningen, Vilja välja vård och omsorg. En hållbar kompetensförsörjning inom vård och omsorg om äldre, SOU 2021:52, inte är medtagen bland de dokument på nationell nivå som rimligen borde påverka kommunens agerande på kort och längre sikt. Det finns heller inget i Färdplanen som tyder på att man har läst eller tagit hänsyn till denna utredning.

Det område som vi anser ha de största utvecklingsbehoven inom äldreomsorgen är hemtjänsten. Antalet äldre i behov av insatser, tillsammans med utvecklingen mot att allt fler av insatserna kommer att ske i hemmen, kräver både fler anställda och anställda med adekvat kompetens. Dessutom kommer behovet av samverkan med regionen för att utveckla tankarna om en bra och nära vård vara särskilt stort just vad gäller hemtjänsten.

Vi vill också uppmärksamma behovet av kompetenshöjning av dem som arbetar med personer med hörselnedsättning. Mer än hälften av dem som är 85+ har nedsatt hörsel. Att höra dåligt innebär en kognitiv belastning. Äldrecentrum i Stockholm har uppskattat att endast 10-15 procent av boende i vård- och omsorgsboende har normal hörsel. Inom hörselforskningen är det välkänt att det finns ett samband mellan hörselnedsättning och demens. Ju gravare hörselnedsättning dess större risk för demens. I översikten av pågående och planerade aktiviteter efterlyser vi konkreta, kompetenshöjande aktiviteter som syftar till att minska isoleringen bland äldre personer som hör dåligt.

Vi vill dessutom särskilt kommentera några punkter i Färdplanen.

Under punkten **Ändamålsenlig styrning och organisation** är det angeläget att arbetet med att skapa en bättre koppling mellan uppföljning och utveckling påskyndas och inte initieras på medellång sikt.

Under punkten **Personal med rätt kompetens och bra arbetsförhållanden** anser vi att behovet av att utveckla en metodik för initial språkbedömning vid anställning borde ges en högre prioritet, d.v.s. ske på kort sikt. Stadens utbildningar i svenska språket måste också intensifieras.

Under punkten **Säkerställa grunduppdraget** är en av uppgifterna att utreda vilka möjligheter som finns att finansiera ett modernt mellanboende, en fråga som rådet lyft ett flertal gången och verkligen vill prioritera. Steget mellan boende i det egna hemmet och ett vård- och omsorgsboende är alltför långt för många, samtidigt som vi kan konstatera att servicehusen som har varit ett fungerande mellanboende successivt läggs ner. Vi tycker också det är bra att staden avser att intensifiera arbetet och säkerställa att ett tillräckligt antal seniorbostäder byggs.

Under punkten **En kvalitativ och värdig omsorg med gott bemötande** vill rådet peka på pensionärsorganisationernas roll. Staden får statsbidrag för att motverka ofrivillig ensamhet bland äldre. I detta arbete är pensionärsorganisationerna en bra samarbetspartner. Vi tycker att staden mer aktivt bör stödja dessa med t ex större aktivitetsbidrag och bättre tillgång till stadens lokaler för att möjliggöra att sociala träffpunkter skapas.

Kompetensutvecklingsinsatser inom äldreomsorgen

Som en bilaga till Färdplan för äldreomsorgens utveckling presenteras vilka kompetenshöjande insatser som stadens anser behövs för att nå målet ”en tillgänglig äldreomsorg med hög kvalitet som präglas av respekt för den enskildes behov och önskemål”. Vi anser att programmet är ambitiöst och framåtsyftande, men vi tror inte att det kommer att lösa de omfattande problem som äldreomsorgen står inför. Rekryteringsbehoven är och kommer att bli stora. Området måste göras mer attraktivt och lockande för samtliga de yrkesgrupper som kommer att behövas. Det ställer stora krav på staden som arbetsgivare, både vad gäller organisation, arbetsmiljö och kompetensutveckling och förutsätter nära samarbete med anställda på olika nivåer. I skrivningarna saknar vi emellertid samverkan med de fackliga organisationerna. Dessa måste naturligt involveras på ett aktivt sätt redan från början.

KPR har gjort en jämförelse mellan Färdplanen och Vilja välja vård och omsorg, SOU 2021:52 och har funnit att den senare är mer genomgripande på några väsentliga områden:

- tak för antalet medarbetare, 20 – 30, per verksamhetsnära chef,
- medicinsk kompetens i ledningen för kommunens äldreomsorg,
- systematiskt arbetsmiljöarbete,
- slopande av delade turer och
- heltid och tillsvidareanställning som norm

Dessa områden anser vi borde analyseras och beaktas i Färdplanen.

Slutligen vill vi peka på att lönesättning och löneutveckling är ytterligare områden som vi anser måste analyseras i ett längre perspektiv. Vem vill arbeta i kommunens vård- och omsorg med krav på bättre utbildning och högre kompetens om man inte får bättre betalt?

Kommunal Stockholm

Kommunal Stockholms remissvar inkommet den 11 mars 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Kommunals remissvar på bilaga 1: Färdplan för äldreomsorgens utveckling:

Kommunal ser att en färdplan till ett gemensamt mål för utförarna är positivt och skapar en tydlighet i vad Staden kräver av sina verksamheter för att uppnå en värdig omsorg för våra äldre i samhället. Vi ser dock att utbildning enbart är en liten del av att nå detta mål och att våra kollegor ute på verksamheterna även efterfrågar ett nära och tydligt ledarskap, bättre balans mellan krav och återhämtningen på arbetsplatsen, (OSA 2015:4), och fler kollegor.

Hur ska staden kunna kontrollera att utförarna håller sig till stadens satta mål?

Om våra kollegor ska kunna skapa en trygg och värdig omsorg så behöver man även titta på vad personalen har för tid att ge denna omsorg till varje enskild brukare. Finns det tid att få varje brukare att äta, duscha eller utföra sina behov i lugn och ro?

Framförallt behöver Staden titta på biståndsbedömningen för de svagaste och svårast sjuka som har hemtjänst. Det är mycket svårt logistiskt att bedriva värdig omsorg för de svårast sjuka i deras ordinarie hem. Biståndsbedömningen bör bli generösare att bevilja plats på Servicehus och Vård och Omsorgsboende.

Servicehus är en mycket bra boendeform, särskilt motverkar den ensamhet. Servicehusen måste bevaras.

Staden bör förändra hur tiden för biståndsbedömning av dubbelbemanning i hemtjänsten bedöms. Dagens bedömningar av dubbelbemanningstiden är inte värddiga.

Staden bör inleda ett arbete med att förändra hur larmmottagningen i hemtjänsten organiseras. Larmen från Trygghetsjouren bör tas emot av samordnare på hemtjänstlokalen och sedan ringas ut till den hemtjänstarbetare som är närmast den äldre som larmar. Inte som idag där larmet från Trygghetsjouren tas emot av hemtjänstarbetare som ute på gatan ska försöka hitta rätt person att gå till den som larmar.

SOU 2021:4 om denna lag blir godkänd, varför skulle systemet till dokumentation vara frivilligt? För att säkerställa en god omvårdnad för brukaren så måste det finnas tid i schemat för överlämning mellan arbetspassen och dokumentering av sitt arbete.

Utredning av samordning resursallokering: Är detta en personalpool?

Kommunal ser positivt på att man ska samordna en grupp tillsvidareanställda som kan tänka sig att jobba på lite olika arbetsplatser, bara man har i beaktning av den geografiska aspekten.

Personalpool löser en del av problemen med dålig kontinuitet i äldreomsorgen. Men det är viktigt att komma ihåg den höga andelen timanställda i Stadens äldreomsorg inte beror på hög korttidsfrånvaro. Timanställda ska användas när man ser ett behov av personal högst 14 kalenderdagar framåt. Korttidsfrånvaron (14 kalenderdagar) i äldreomsorgen är 2-3%. Tillsammans med VAB, enstaka semesterdagar och arbetstoppar så finns det inget behov av timanställda på mer än cirka 10 % av de arbetade tim-

marna i äldreomsorgen. Det ska jämföras med aktuell statistik från stadsdelarna där andelen arbetade timmar av timanställda kan ligga mellan 25-35%. Det tyder på ett utbrett felaktigt utnyttjande av timanställda i Stadens äldreomsorg vilket leder till sämre kvalitet och riskerar de kommande kompetensförsörjningsbehoven.

Obligatorisk introduktionsutbildning för nyanställda- Här tycker Kommunal att det ska bli intressant och se hur detta ska bli möjligt, vem ska hålla i dessa utbildningar, hur ska de vara utformade och när i tiden ska den nyanställda ha möjlighet att gå denna?

Stärka tillgången till medicinsk kompetens- hur stärker man detta inom hemtjänsten, då det är landstinget som bidrar med den idag?

Digital kompetens behöver börja med digital tillgång, idag är det väldigt få verksamheter som har tillräcklig tillgång av digitala resurser, utan en verksamhet med ett 40 tal anställda får dela på en eller 2 datorer.

Vi önskar att Staden inte bara satsar på digital teknik. Vi skulle vilja se en satsning på det vi kallar för välfärdsteknik, det vill säga teknik som också förbättrar den fysiska arbetsmiljön för medarbetarna. Till exempel nya moderna sängar, liftar och toaletter. För att klara den framtida personalförsörjningen så behöver vi minska antalet medarbetare vars ryggar, knän och armar slits ut innan pension.

Kommunals remissvar på bilaga 2 kompetensutvecklingsinsatser inom äldreomsorgen:

Kommunal ser positivt på att det utreds och görs en tydlig plan framåt för att gynna kompetensutveckling för våra medarbetare ute i verksamheterna, och att alla ska ges möjlighet att kunna kompetensutveckla sig under åren som man arbetar.

Vi ser likväl positivt på att Staden ser det stora behovet av att utveckla det systematiska arbetsmiljöarbetet, samverkan och medarbetarsamtalen. Här ser vi stora brister i många av våra verksamheter, inte minst inom hos de privata utförarna.

Det vi dock ställer oss frågande till är hur man ska göra arbetsmarknaden attraktiv för de nyutbildade undersköterskorna/ vårdbiträden?

När de går ut på praktik och möter de stressade kollegorna som inte har fått extra personal för att ta emot praktikanter på ett bra sätt, för att det inte finns tillräckligt med vikarier att tillgå?

Så därför tror Kommunal på att kartlägga utbildningspotentialen är bra, men vi anser dock att man även borde kartlägga varför viss personal tackar nej till att utbilda sig, då vi träffar på personal som inte har råd att utbilda sig då Ob-tillägget försvinner.

Staden behöver också se över att när man har kompetensutvecklat sig, och redan har en fast anställning, så måste det finnas möjlighet att få ett nytt anställningsavtal och att grundlönen ökar. Normen i Sverige är att man får högre lön om man utbildar sig. När Staden visar att det inte gäller för de som arbetar i äldreomsorgen så får det konsekvenser. Det riskerar att leda till att de nyss yrkesutbildade tappar motivationen. Det riskerar också att de som fått en yrkesutbildning söker sig till andra arbetsgivare. Staden har genom åren satsat mycket resurser på kompetensutveckling i äldreomsorgen. Vi har svårt att förstå att varför man inte vårdar dem investeringarna.

Reservationer m.m.

Äldrenämnden

Särskilt uttalande gjordes av Erik Slottner (KD), Yvonne Fernell-Ingelström m.fl. (M), Abit Dundar (L), Ulla Wihlman (MP) och Christina Linderholm (C) enligt följande.

Äldreomsorgen genomgår en omfattande utveckling. För att samla ihop den utvecklingen har stadsledningskontoret och äldreförvaltningen tagit fram en färdplan för äldreomsorgens utveckling.

I färdplanen är en grundläggande del personalens kompetens, arbetsvillkor och arbetsmiljö. Inom ramen för detta arbete finns det ytterligare områden att utveckla. En viktig arbetsmiljöfråga som lätt tappas bort är ergonomi, som behöver ses över. Vi ser också behov på sikt att införa kompetensstegar för fler medarbetare såsom vårdbiträden och chefer. Arbetet med ramtid ska fortsätta, liksom arbetet med geografiska team i hemtjänsten. Att höja kompetensnivån inom språk är viktigt för att utveckla äldreomsorgen framöver. Där ser vi ett behov av att arbeta mer verksamhetsnära snarare än på central nivå. Vidare har pandemin visat vikten av att rätt medicinteknisk utrustning finns och att samverkan med regionen utvecklas.

Vi behöver fortsätta arbeta med äldres delaktighet och inflytande i äldreomsorgen. Likaså behöver det arbete med hörselfrämjande miljöer som påbörjats under mandatperioden fortsätta. Det finns all anledning att arbeta med ett rehabiliterande och funktionsbevarande arbetssätt i hemtjänsten och att utveckla samverkan med kultur- och idrottsnämnderna. Även det uppsökande och motiverande behöver utvecklas.

Vi är stolta men inte nöjda med äldreomsorgen i Stockholm. Med färdplanen tas ytterligare ett steg mot att göra äldreomsorgen till ett mer attraktivt yrkesval och att ytterligare förbättra äldres upplevelse av densamma.

Särskilt uttalande gjordes av Mirja Räihä m.fl. (S) enligt följande.

Vi instämmer i äldreförvaltningens mening och ser positivt på förslaget till en färdplan för äldreomsorgen. Dock skulle vi gärna se en uttalat större facklig samverkan i färdplanen avseende avsnittet Personal med rätt kompetens och bra arbetsförhållanden. Även kopplingen till stadens boendeplan saknas, vilken vi anser har en stor roll för äldreomsorgens utveckling i Stockholm.

Särskilt uttalande gjordes av Robert Mjörnberg m.fl. (V) enligt följande.

Vänsterpartiet ställer sig positiv till "Färdplan för äldreomsorgens utveckling". Men vi vill att vissa områden inom den strategiska kompetensförsörjningsplanen ska bli mer ambitiösa för att ytterligare öka professionaliseringen. I nuläget utför undersköterskor och vårdbiträden inom hemtjänsten samma arbetsuppgifter som de som saknar kompetenserna från dessa utbildningar. Att föreslå att alla aktuella medarbetare minst ska uppnå vårdbiträdesnivå till år 2033 säkrar inte omsorgens kvalitet inom acceptabel tid. Vänsterpartiet anser att en hemtjänst med personal utan kravställd utbildning inte uppfyller socialtjänstlagen. Krav på vårdbiträdesnivå bör därför genomföras inom kortare tidsintervall. Av samma skäl anser vi att serviceassistenter inte är en gångbar väg framåt, med hänsyn till den professionalisering som vård och omsorgsarbete idag innebär. Vi instämmer i att undersköterskor ska kunna få möjlighet att erbjudas spetskompetensutbildningar men även bör få chans till exempelvis socionomutbildningar för att trygga den framtida chefsförsörjningen. Endast genom stora utbildningsmöjligheter kan kompetens tillvaratas och personal kommer att vilja stanna i yrket.

Särskilt uttalande gjordes av Leif Söderström (SD) enligt följande.

Sverigedemokraterna anser att det är viktigt att förvaltning och övriga engagerade organisationer inom äldreomsorgen förfogar över de personella och materiella resurser som krävs för att leverera en äldreomsorg med hög kvalitet, trygghet och funktionalitet.

I samband med Corona- epidemien påvisades brister i äldreomsorgens förmåga att hantera smittspridning och akut närsjukvård. För att öka tryggheten för de äldre behövs en bättre integration av hälso- och sjukvård inom äldreomsorgen, det är viktigt att de äldre känner trygghet och att man har inflytande över sin livssituation.

Det är välkommet att färdplanen bildar ramverk för en långsiktig utveckling av omsorgsverksamheten där bland annat organisation, samverkan, behov, kompetensförsörjning och styrning sätts i focus.

Bromma stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Johan Heinonen m.fl. (S) enligt följande.

Vi instämmer i förvaltningens svar på remissen och ser positivt på förslaget till en färdplan för äldreomsorgen. Dock skulle vi gärna se en uttalat större facklig samverkan i färdplanen avseende avsnittet Personal med rätt kompetens och bra arbetsförhållanden. Även kopplingen till stadens boendeplan saknas, vilken vi anser har en stor roll för äldreomsorgens utveckling i Stockholm.

Vi ser även att digitaliseringen är viktig framtidsfråga och att teknik som förbättrar medarbetarnas fysiska arbetsmiljö lyftas in i färdplanen.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Veronica Palm m.fl. (S) och Hassan Jama m.fl. (V) enligt följande.

Vi tycker det är bra att en färdplan för äldreomsorgens långsiktiga utveckling tas fram. Äldreomsorgen har drabbats hårt av pandemin och det finns därför ett stort behov av ett strukturerat utvecklingsarbete för att stadens äldreomsorg ska vara tillgänglig och av hög kvalitet för alla stockholmare, utifrån den enskildes behov och önskemål. Coronakrisen har synliggjort brister inom äldreomsorgen som är direkta konsekvenser av oansvariga politiska beslut, och vi anser att det är hög tid att åtgärda detta genom satsningar på de äldre och äldreomsorgens personal.

Vidare anser vi, precis som det står i tjänsteutlåtandet, att det är anmärkningsvärt att det saknas en övergripande jämställdhetsanalys i färdplanen. Vi instämmer i att det är oerhört viktigt att det jämställdhetsperspektivet beaktas och finns med i arbetet och skulle därför vilja se att det görs ett tillägg som får med detta perspektiv. Vi vill se en äldreomsorg som tar hänsyn till skillnader mellan olika grupper av äldre personer. Kvinnor, hbtqipersoner, äldre som tillhör nationella minoriteter, och äldre som migrerat från andra länder – ska alla ha lika rätt till en värdig ålderdom.

Slutligen vill vi lyfta vikten av att satsa på personalkontinuiteten och fortsätta utveckla äldreomsorgen med goda arbetsvillkor för personal genom att säkra tillgången till trygga äldreboenden i kommunal regi för att kunna garantera att rätt kompetens, bra anställningsvillkor, och utveckling av lokalerna prioriteras.

Särskilt uttalande gjordes av Tomas Agnemo (Fi) enligt följande.

Tomas Agnemo (Fi) ställde sig bakom socialdemokraternas och vänsterpartiets gemensamma särskilda uttalande.

Farsta stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Kjell Backman m.fl. (S) och Marre Mayr m.fl. (V) enligt följande.

Mycket av det som nu börjar genomföras och som finns med i färdplanen är sånt som vi tidigare saknat och arbetat för. En enhetlig utbildning för undersköterskor med skyddad titel är ett exempel. Att utbilda personal är ett pågående arbete för att alla anställda ska vara säkra i sina professioner och för att de äldre på så sätt ska säkerställas god och nära och personcentrerad vård. Att de som omfattas av kommunens hälso- och sjukvård också har rätt till en säker och ändamålsenlig rehabilitering av god kvalitet

enligt patientsäkerheten bör också ingå i färdplanen. Kompetensutvecklingsinsatser som fokuserar på att utveckla och behålla medarbetare är ett bra sätt att attrahera och rekrytera och introducera nya medarbetare, och det kommer att bli viktigt i framtiden.

Stadsgemensam bemanning är tveksamt då erfarenheterna från covid visar på vikten av att begränsa antalet personer som besöker våra äldre. Problem med isolering pekar på behov av gemensamma lokaler där man kan träffas för olika aktiviteter. Det är även viktigt att det satsas på aktiviteter på våra äldreboenden. Det är dags att investera i äldreomsorgen nu.

I Farsta kan vi ta tillvara på erfarenheterna från Edö som var en av två verksamheter som inte fick någon anmärkning när 90 boenden i staden granskades av IVO.

Vi instämmer i förvaltningens kritik av den korta remisstiden som innebar att pensionärsrådets synpunkter inte har tagits till vara.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Maria Ljuslin m.fl. (V) enligt följande.

Vänsterpartiet instämmer med målsättningar i 'färdplanen', men det är tyvärr stor skillnad mot den verklighet som råder.

Om de vällovliga målsättningarna i färdplanen skall uppfyllas krävs det ökade resurser till äldreomsorgen. Äldre människor är precis som yngre människor olika vad det gäller prioriteringar i livsföringen vilket behöver få större utrymme i besluten.

Det stämmer att många äldre vill bo kvar i sina hem så länge som möjligt men för många är det en otänkbar möjlighet men möts dessvärre ändå av avslag. Vänsterpartiet vill se en ordning där de äldre själva bör ha starkare inflytande gällande när tidpunkten 'inte längre möjligt' infaller. I de riktlinjer som gäller står det ingenstans att 'äldreboende endast får beviljas när vårdbehovet inte kan tillgodoses genom hemtjänst' eller att 'hemtjänst måste ha prövats

först', men riktlinjerna tycks inte sällan behöva tolkas som att äldreboende endast skall beviljas när det i princip krävs ständig tillsyn.

Äldre makar/sambos/partners åldras inte alltid i samma takt. För en anhörig som själv är någorlunda frisk och kry kan det vara väldigt påfrestande att leva samman med en partner som har tacklat av både fysiskt och psykiskt. Att vara 'frivillig anhängigvårdare' leder dessutom till social isolering både för den som skall vårdas och den som vårdar, när 'avlastningen' skall ske genom hemtjänst, inte genom korttidsboende eller växelvård.

Det talas om att 'social isolering' skall undvikas, men social isolering bryts inte genom 'hemtjänst till social samvaro i det egna hemmet'.

Vi ser gärna att de vällovliga målsättningarna i färdplanen uppfylls men vi har en bit kvar innan det kan ske med rådande budget och rådande ordning.

Särskilt uttalande gjordes av Henrik Åkerlund (SD) enligt följande.

En färdplan för äldreomsorgens utveckling inom staden har presenterats för Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd. Sverigedemokraterna delar förvaltningens uppfattning om att utvecklingsarbetet för den kommunala äldreomsorgen, är i ständigt behov för att kunna uppnå och bidra med en god kvalitet för de äldre.

Vi anser att det är särskilt viktigt att detta utvecklingsarbete lyfts fram med hänsyn till att verksamheten varit särskilt sårbar under den pågående pandemin eftersom flertalet brister uppmärksammats, exempelvis eftersatt bemanning samt bristande medicinsk handläggning.

En strategisk kompetensförsörjning är av central betydelse där vi vill understryka att verksamheten ska avisera högt ställda krav med rätt kompetens samt adekvata språkkunskaper i svenska vid anställning. En optimal kompetensförsörjning med god beredskap framöver är av särskilt avgörande betydelse i händelse av att verksamheten behöver hantera återkommande pandemier.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Peter Engberg m.fl. (S) enligt följande.

Bristerna i äldreomsorgen, främst på äldreboenden men också i hemtjänsten, blev uppenbara under pandemin. Många äldre blev smittade av Covid-19 och avled alldeles för tidigt och helt i onödan. Orsakerna till denna katastrof var att personal spred smittan, det var för många timanställda i personalen, utbildningsnivån bland de anställda var otillräcklig och det fanns inte nödvändig skyddsutrustning.

Många av de äldre på våra boenden fick ingen individuell läkarbedömning utan endast kollektivt och på distans ordinerad palliativ vård. Dessutom gav vår stadsdelsförvaltning inte tillräcklig information om pandemins effekter på äldreboendena till nämnden beroende på felaktig tillämpning av sekretesslagstiftningen. Den föreliggande färdplanen och förvaltningens synpunkter visar på en förståelse av problemen inom äldreomsorgen, men förslagen är inte tillräckligt verkningsfulla.

Det tryggaste vore att kommunerna har utföransvaret inom äldreomsorgen, liksom inom hemtjänsten. Privata vinstintressen inom dessa verksamheter kan komma i konflikt med kvalitetsfaktorer som följande:

- Den enskildes inflytande över omsorgens utformning
- Avdelad tid för olika insatser
- Lämpliga arbetsmetoder
- Tid för och antal deltagare i personalutbildning
- Tid för handledning och reflektion
- Funktionell arbetsledning och antalet arbetsledare
- Personalens arbetsvillkor och arbetsmiljö

Timanställningarna

Ofta framhålls tre faktorer som särskilt viktiga för kvaliteten inom såväl äldreomsorgen som hemtjänsten:

- 1) Kontinuiteten i mottagarens kontakter med personalen
- 2) Begränsning av andelen arbetade timmar, som utförs av timanställda
- 3) Medarbetarnas utbildningsnivå

Kontinuiteten underlättar relationerna och att lära känna varandra föder tillit. En medarbetare som återkommer kan också lättare uppmärksamma förändringar i vårdbehovet hos mottagaren. Detta gäller såväl personalen på äldreboendena som medarbetarna i hemtjänsten.

Timanställningarna måste bli färre. I vårt område har Skolörtens serviceboende dragit ner andelen timanställda från 22,6% i januari 2019 till 10,9% i oktober 2021. Andra äldreboenden och hemtjänsten borde följa det exemplet.

Personalens utbildningsnivå

I färdplanen finns resonemang om hur man ska klara av att rekrytera kompetent personal och hur den redan anställda personalen ska kompetensutvecklas. Man är förvånad över att det är så få kompetenta sökande till ledigförklarade tjänster.

Äldreomsorgen och hemtjänsten kommer att expandera de kommande åren och kommunen måste påverka staten att utöka utbildningsplatserna redan i gymnasieskolan för adekvata omsorgsutbildningar och kommunen måste stödja de fackliga kraven på bättre anställningsvillkor i dessa yrken. Om inte det sker kommer det att finnas för få sökande till dessa tjänster.

Det föreslås att staden ska ha en högre andel utbildade undersköterskor och att samtliga medarbetare inom äldreomsorgen ska ha adekvat utbildningsnivå senast år 2033. Ambitionen är helt nödvändig, men här krävs snabbare insatser. Målet bör nås senast år 2025 och inte 2033 som är alldeles för långt bort.

Handlingsplanen för en äldrevänlig stad

Det är bra att förvaltningen framhåller handlingsplanen för en äldrevänlig stad, som identifierade följande utvecklingsområden:

- Delaktighet och inflytande
- Samverkan och partnerskap
- Social inkludering
- Bostäder och stadsmiljö
- Kommunikation och information

MAS, MAR, MAL och MAPS

Färdplanen bör – som förvaltningen påpekar – fastställa en tydlig organisation och mandat för funktionerna MAS (medicinskt ansvarig sjuksköterska) och MAR (medicinskt ansvarig för rehabilitering). Läkarvården inom äldreomsorgen är olika organiserad inom regioner och kommuner. Enligt vår mening bör man bygga upp ett system med MAL (medicinskt ansvariga läkare) inom äldreomsorgen och dessa läkare bör vara anställda av kommunen.

Det bör också övervägas att inrätta en motsvarande funktion som MAPS (medicinskt ansvarig psykiater och/eller psykolog) för att komma till rätta med den omfattande psykiska ohälsan bland våra äldre. Alla äldre har rätt till en individuell läkarkontakt och att vid behov få psykiatrisk konsultation.

Äldreomsorgslag

En statlig utredning utarbetar för närvarande en ny äldreomsorgslag. Den kan komma att vara ett värdefullt stöd för kommunernas utvecklingsarbete. Antalet äldre ökar och detta politikområde blir allt viktigare. Den nya lagen och den föreslagna färdplanen kan med våra här framförda justeringar ligga till grund för utvecklingen av äldreomsorgen i Stockholm.

Ersätтарыttrande gjordes av Angelo Tapia (Fi) enligt följande.

Vi tycker det är bra att en färdplan för äldreomsorgens långsiktiga utveckling tas fram. Äldreomsorgen har drabbats hårt av pandemin och det finns därför ett stort behov av ett strukturerat utvecklingsarbete för att stadens äldreomsorg ska vara tillgänglig och av hög kvalitet för alla stockholmare, utifrån den enskildes behov och önskemål. Coronakrisen har synliggjort brister inom äldreomsorgen som är direkta konsekvenser av oansvariga politiska beslut, och vi i Feministiskt initiativ anser att det är hög tid att åtgärda detta genom satsningar på de äldre och äldreomsorgens personal.

Vidare anser vi, precis som det står i tjänsteutlåtandet, att det är anmärkningsvärt att det saknas en övergripande jämställdhetsanalys i färdplanen. Vi instämmer i att det är oerhört viktigt att det jämställdhetsperspektivet beaktas och finns med i arbetet och skulle därför vilja se att det görs ett tillägg som får med detta perspektiv. Feministiskt initiativ vill se en äldreomsorg som tar hänsyn till skillnader mellan olika grupper av äldre personer. Kvinnor, hbtqipersoner, äldre som tillhör nationella minoriteter, och äldre som migrerat från andra länder – ska alla ha lika rätt till en värdig ålderdom. Slutligen vill vi lyfta vikten av satsa på personalkontinuiteten och fortsätta utveckla äldreomsorgen med goda arbetsvillkor för personal genom att säkra tillgången till trygga äldreboenden i kommunal regi för att kunna garantera att rätt kompetens, bra anställningsvillkor, och utveckling av lokalerna prioriteras.

Norrmalms stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Magnus Waller (S) och Karin Norman (V) enligt följande.

Vi instämmer i förvaltningens mening och ser positivt på förslaget till en färdplan för äldreomsorgen. Dock skulle vi gärna se en uttalat större facklig samverkan i färdplanen avseende avsnittet Personal med rätt kompetens och bra arbetsförhållanden. Även kopplingen till stadens boendeplan saknas, vilken vi anser har en stor roll för äldreomsorgens utveckling i Stockholm.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Salar Rashid (S) och Shamsa Ali Hassan m.fl. (V) enligt följande.

Vi vill börja med att tacka förvaltningen för ett bra tjänsteutlåtande och svar på remiss gällande färdplan för äldreomsorgen. Gällande punkten personal med rätt kompetens och bra arbetsförhållanden, så behöver man fortsätta och intensifiera arbetet med rätten till heltid och trygga upp arbetsförhållandena för personal som arbetar inom äldreomsorgen. Vi håller även med förvaltningen om att innovation som metod kan förbättra äldreomsorgen i staden. Hemtjänsten är ett sådant område men detta kan även gälla för våra äldreboenden. Rätten till kompetens är avgörande för en fortsatt utveckling av vår välfärd och vår äldreomsorg. Detta handlar inte bara om att de äldre ska ha rätt till god kvalitet och omsorg, utan lika mycket om att öka attraktionskraften till vård- och omsorgsyркиn inom välfärden. Detta gäller alla medarbetare och hela arbetsdelningen inom vård- och omsorgskedjan, från omsorgspersonal till chefer. Förvaltningen har rätt i att uppföljningsarbetet vad gäller att säkra kvalitetsarbetet och utvecklingen mot högre kvalitet måste utvecklas än mer. Vi håller även med förvaltningen om att det finns en skör och sårbar grupp av äldre som helt saknar anhöriga eller vars anhöriga inte kan vara involverade i deras vardag. Denna sköra grupp kommer att behöva extra stöd, och vi behöver sätta in alla former av insatser för att möjliggöra att de klarar av sina vardagssysslor och kunna koordinera sin omsorg. Ensamhet och isolering är även en viktig fråga som måste klaras upp.

Särskilt uttalande gjordes av Tapani Juntunen m.fl. (SD) enligt följande.

Vi noter under Bilaga 1, sidan 10 att planen är att citat ”utveckla metodik för initial språkbedömning vid anställning”. Vi finner det märkligt att detta inte redan är en avklarad punkt och implementerad i verksamheten. Vi ställer oss inte aviga till adekvat fortbildning inom ramen för en redan befintlig tjänst inom äldreomsorgen. Men vi ser att resurser istället används till att personal måste genomgå basal utbildning i svenska språket. En fortsatt Färdplan för äldreomsorgen ska innebära ett totalt stopp för anställningar av personal utan tillräckliga kunskaper i svenska språket, enbart på det sättet kan vi säkerställa att resurser går till att höja kompetensen inom äldreomsorgen.

Ersättaryttrande gjordes av Sara Soumah (Fi) enligt följande.

Sara Soumah (Fi) instämde i Socialdemokraternas och Vänsterpartiets gemensamma särskilda uttalande.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Rashid Mohammed m.fl. (V) enligt följande.

Vänsterpartiet ställer sig positiv till "Färdplan för äldreomsorgens utveckling". Men vi vill att vissa områden inom den strategiska kompetensförsörjningsplanen ska bli mer ambitiösa för att ytterligare öka professionaliseringen. I nuläget utför undersköterskor och vårdbiträden inom hemtjänsten samma arbetsuppgifter som de som saknar kompetenserna från dessa utbildningar. Att föreslå att alla aktuella medarbetare minst ska uppnå vårdbiträdesnivå till år 2033 säkrar inte omsorgens kvalitet inom acceptabel tid. Vänsterpartiet anser att en hemtjänst med personal utan kravställd utbildning inte uppfyller socialtjänstlagen. Krav på vårdbiträdesnivå bör därför genomföras inom kortare tidsintervall. Av samma skäl anser vi att serviceassistenter inte är en gångbar väg framåt, med hänsyn till den professionalisering som vård och omsorgsarbete idag innebär. Vi instämmer i att undersköterskor ska kunna få möjlighet att erbjudas spetskompetensutbildningar men även bör få chans till exempelvis socionomutbildningar för att trygga den framtida chefsförsörjningen. Endast genom stora utbildningsmöjligheter kan kompetens tillvaratas och personal kommer att vilja stanna i yrket

Ersätтарыttrande gjordes av Karin Ploen (Fi) enligt följande.

Om jag hade haft rösträtt hade jag lagt fram ett särskilt uttalande: Det är bra att en färdplan för äldreomsorgens långsiktiga utveckling tas fram. Äldreomsorgen har drabbats hårt av pandemin och det finns därför ett stort behov av ett strukturerat utvecklingsarbete för att stadens äldreomsorg ska vara tillgänglig och av hög kvalitet för alla stockholmare, utifrån den enskildes behov och önskemål.

Coronakrisen har synliggjort brister inom äldreomsorgen som är direkta konsekvenser av oansvariga politiska beslut, och vi i Feministiskt initiativ anser att det är hög tid att åtgärda detta genom satsningar på de äldre och äldreomsorgens personal.

Vidare anser vi att det är anmärkningsvärt att det saknas en övergripande jämställdhetsanalys i färdplanen. Det är oerhört viktigt att jämställdhetsperspektivet beaktas och finns med i arbetet och skulle därför vilja se att det görs ett tillägg som får med detta perspektiv.

Feministiskt initiativ vill se en äldreomsorg som tar hänsyn till skillnader mellan olika grupper av äldre personer. Kvinnor, hbtqpersoner, äldre som tillhör nationella minoriteter, och äldre som migrerat från andra länder – ska alla ha lika rätt till en värdig ålderdom.

Slutligen vill vi lyfta vikten av att satsa på personalkontinuiteten och fortsätta utveckla äldreomsorgen med goda arbetsvillkor för personal genom att säkra tillgången till trygga äldreboenden i kommunal regi för att kunna garantera att rätt kompetens, bra anställningsvillkor, och utveckling av lokalerna prioriteras

Södermalms stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Frida Nehrfors Hultén m.fl. (V) enligt följande.

Vänsterpartiet anser att delar av den strategiska kompetensförsörjningen måste vara mer ambitiös än den som skissas i färdplanen. Vi vill särskilt framhålla följande.

- I nuläget utför undersköterskor och vårdbiträden inom hemtjänsten samma arbetsuppgifter som de som helt saknar utbildning för detta arbete. Att föreslå att alla minst ska uppnå vårdbiträdesnivå till 2033 är att sätta ribban för lågt. Ambitionen borde vara att redan under nästa mandatperiod uppnå minst vårdbiträdesnivå.

- Vänsterpartiet anser att en hemtjänst utan kravställd utbildning inte uppfyller socialtjänstlagen. Krav på vårdbiträdesnivå bör därför genomföras kontinuerligt.

- Vänsterpartiet anser inte att serviceassistenter är en gångbar väg framåt. Vård och omsorgsarbete är många gånger både fysiskt och psykiskt krävande och därför krävs en professionalisering av arbetet.

- Vänsterpartiet instämmer i att undersköterskor ska få möjlighet att erbjudas spetskompetensutbildningar. Bara så kan personalens kompetens tillvaratas, vård och omsorgsyrkenas status höjas och viljan att söka sig till eller att stanna i yrket öka.

Särskilt uttalande gjordes av Antonia Simon (Fi) enligt följande.

Vi på Feministiskt initiativ tycker det är bra att en färdplan för äldreomsorgens långsiktiga utveckling tas fram. Äldreomsorgen har drabbats hårt av pandemin och det finns därför ett stort behov av ett strukturerat utvecklingsarbete för att stadens äldreomsorg ska vara tillgänglig och av hög kvalitet för alla stockholmare, utifrån den enskildes behov och önskemål. Coronakrisen har synliggjort brister inom äldreomsorgen som är direkta konsekvenser av oansvariga politiska beslut, och vi i Feministiskt initiativ anser att det är hög tid att åtgärda detta genom satsningar på de äldre och äldreomsorgens personal.

Liksom förvaltningen anser vi att det är anmärkningsvärt att det saknas en konkret handlings- och genomförandeplan inklusive ansvarsfördelningen mellan stadens olika nämnder och stadsdelar. Vidare lyfter förvaltningen en viktig punkt om att det kommer att saknas 430 platser på vård- och omsorgsboende 2040 samt osäkerheter kring pågående och planerade nybyggnationer. Vi håller med om att detta bör tas hänsyn till i en färdplan för äldreomsorgens utveckling.

Utöver det saknar vi en övergripande jämställdhetsanalys i färdplanen. Vi instämmer i att det är oerhört viktigt att det jämställdhetsperspektivet beaktas och finns med i arbetet och skulle därför vilja se att det görs ett tillägg som får med detta perspektiv. Feministiskt initiativ vill se en äldreomsorg som tar hänsyn till skillnader mellan olika grupper av äldre personer. Kvinnor, hbtqi-personer, äldre som tillhör nationella minoriteter, och äldre som migrerat från andra länder – ska alla ha lika rätt till en värdig ålderdom.

Slutligen vill vi lyfta vikten av satsa på personalkontinuiteten och fortsätta utveckla äldreomsorgen med goda arbetsvillkor för personal genom att säkra tillgången till

trygga äldreboenden i kommunal regi för att kunna garantera att rätt kompetens, bra anställningsvillkor, och utveckling av lokalerna prioriteras.

Östermalms stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Andréa Hedin m.fl. (M), Christina Messick m.fl. (L), Vivianne Gunnarsson m.fl. (MP) och Louise Gellin m.fl. (C) enligt följande.

Nämnden ställer sig bakom förvaltningens syn på färdplanen och i detta ingår rapporten, Kompetensutveckling inom äldreomsorgen – en del i en strategisk kompetensförsörjning, som är ett svar på ett budgetuppdrag 2020 om en handlingsplan för legitimerad personal inom äldreomsorgen.

Med den ökning av antalet äldre som prognostiseras ökar behovet av personal inom äldreomsorgen samtidigt som kompetensen måste höjas på befintlig personal. I färdplanen anges följande insatser under rubriken, Strategisk kompetensförsörjning:

- Kompetensstegar, i ett första steg, för undersköterskor och sjuksköterskor
- Kartlägga behovet av utbildningsnivå för att planera kompetenshöjande insatser i syfte att samtliga medarbetare inom äldreomsorgen ska uppnå lägst vårdbiträdenivå fram till och med senast 2033.

- Kompetensförflyttning från vårdbiträde till undersköterska
- Höja kompetensen för vårdbiträden till 800 poäng
- Central kompetensutveckling och introduktion för sjuksköterskor
- Införa fler verksamhetsförlagda utbildningar
- Utveckla webb-utbildningar

Målet för äldreomsorgen är att Stockholm ska ha en tillgänglig äldreomsorg med hög kvalitet som präglas av respekt för den enskildes behov och önskemål samt där äldre känner sig trygga och inte socialt isolerade. Ska det kunna uppnås är vår bedömning att all personal behöver vara utbildad minst till vårdbiträdesnivå tidigare än till 2033. Det var tydligt redan innan pandemin och blev ännu tydligare under den och efter att det behövs kvalitetsförbättringar snabbt så insatser behövs snarast.

Med de förslag som ligger är det inte heller möjligt att få en fullständig överblick över personal- och utbildningsbehoven i äldreomsorgen eftersom endast verksamhet i egen regi ingår. Den utgör enligt rapporten 40 % medan upphandlad verksamhet utgör 60 %. I rapporten framgår vidare att andelen undersköterskor utgör 57 % och vårdbiträden 14 % men inte hur stor andelen utbildad personal är. Det framgår också att andelen deltidsanställda är 35 % varav 36 % fast anställda och 47 % med viss tids anställning men inte hur många som är timanställda. Det vore därför önskvärt med en rapport om hur även den upphandlade äldreomsorgens utbildningsnivåer ser ut om målen för äldreomsorgen ska kunna beaktas.